

Jó Pajtás

2017. XI. 16.

71. évf., 32. szám

Fotó: Nagy Magdolna

**Sikeres volt
a VII. Szűcs Imre
Gyermekvers-
és Prózamondó
Versenyünk**

MÚLTIDÉZŐ
A katalánok és a függetlenség
KI KICSODA A MESEVILÁGBAN?
Tündérek, koboldok, manók

7. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny

Baloldalt, a 2. oldalon igyekeztünk képen megmutatni azt a hangulatot, ami november 4-én, szombaton jellemezte a 7. alkalommal megtartott udvarnoki versenyünket. Bővebb beszámolóinkat a következő két oldalon találjátok meg, de álljon itt köszönetünk a támogatóknak és a végeredmény.

Vetélkedőnket ezúttal is anyaházunk, a Magyar Szó Kft. Támogatta. Külön hálával tartozunk a begaszentgyörgyi községnek a verseny felkarolásáért, és mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy egy kellemes fél napot töltsünk együtt. A díjak, jutalmak előteremtésében az úvidéki Forum Könyvkiadó, a topolyai Solymosy Könyvesház, valamint a temerini Papirus Könyvkereskedés játszott közre. Köszönjük.

A következő, 8. Szűcs Imre Gyermekvers-és Prózamondó Versenyt (ami a Jó Pajtás 48. Nyelvművelő Versenye lenne, ha nem szakadt volna meg a folyamatosság) terveink szerint 2018. november 10-én tartjuk meg, ugyancsak Udvarnokon.

A rangsor a következőképp alakult:

1. KORCSOPORT

1. Császár Richárd, I. osztály, Muzslya
2. Varga Martin, I. osztály, Temerin
3. Füstös Emma, II. osztály, Zenta
Különdíj: Zakinszky Márk, I. osztály, Temerin

2. KORCSOPORT

1. Berec Anett, IV. osztály, Zenta
2. Barna Léda, III. osztály, Muzslya
3. Alács Varró Emese, IV. osztály, Kishegyes
Különdíj: Zakinszky Regina, IV. osztály, Temerin

3. KORCSOPORT

1. Kormányos Ákos, VI. osztály, Muzslya
1. Szabó Rebeka, VI. osztály, Topolya
2. Vajda Noa Pálma, VI. osztály, Bácsfeketehegy
3. Tóth Katarina, VI. osztály, Temerin
Különdíj: Tallós Martina, VI. osztály, Óbecse

4. KORCSOPORT

1. Sziveri Emese, VII. osztály, Muzslya
1. Forró Dániel, VIII. osztály, Tiszakálmánfalva
2. Asztalos Anasztázia, VIII. osztály, Muzslya
3. Vanka Réka, VII. osztály, Kishegyes
Különdíj: Tamás Gabriella, VIII. osztály, Tiszakálmánfalva
Fődíj (ingyenes részvétel a 2018. évi kishegyesi Szép Szó Táborban): Kákonyi Balázs, VII. osztály, Óbecse

CSÍK MÓNIKA

Luigi

Lajosnak hívják a haverom,
de ő úgy szereti, ha szólítják: Luigi,
g-vel írják, de dzs-nek ejtik,
olaszosan, mint a nagy focistákét,
Lújdzsi, mondja neki a nagyapja,
így, hosszú ú-val, mert az öregnek
már nincs foga és amúgy is
szereti elnyújtani a dolgokat,
ahogy a történeteinek sincs soha vége,
egyik szundikálásból a másikba esik,
és ott csap bele a folytatásba, ahol abba hagyta,
háborúkról meg olyan időkről mesél,
amikor csak zsíros kenyeret ettek, tőköt,
meg almaszószot, és kinyalták a lábost,
hisz örökké éhesek voltak,
nem is érti, hogy a mostani kölykök
miért válogatnak, túrják az ételt
mint a kismalacok, pizzát esznek
és Coca-Colát isznak, picát,
ő így mondja, annak az ételnek
semmi értelme, csak a lökött
tésztafaló digóknak való,
de egy alföldi kölyök ne egyen
ilyen ételt, kimondhatatlan nevűt,
amúgy is eltunyulunk tőle,
már fára mászni is elfelejtettünk,
bár lehet, hogy meg se tanultunk rendesen,
és focizni csak elméletben tudunk,
szotyival meg tökmaggal a tévé előtt,
de talán mindegy is, húszéves
korunkra úgy is belebolondulunk
a számítógépezésbe, a miénk
egy elfuserált generáció, Lújdzsi,
Lújdzsi, még ez a név is olyan
nehezen áll a szájra, mért nem
lehet Lajoskának vagy Lalinak
hívni, ha egyszer az a neve,
mi meg Luigival röhögünk ilyenkor,
Lajosnak csak férfiakat hívhatnak,
bajuszosakat, két gyerekkel,
és a feleség szólítja csak Lajoskának,
a Lali meg papagájnév, ki ne tudná,
egy Lalival nem lehet a csajoknak
imponálni, viszont a Luigi, így
olaszosan, már egészen más eset.

Tudós nap az iskolában

A szabadkai Đuro Salaj Általános Iskola alsós tanulói Tudós napot szerveztek. A csoportmunkában Toma Viktória új könyvét dolgozták fel, melynek címe *Márti, a kiselefant a tudomány világában*. A mesében szereplő öt kísérletet végezték el igazi tudósnak öltözve, köpenyben és szemüvegben.

Az első kísérlethez tejre, ételfestékre, fültisztítóra és mosogatószerre volt szükség. Amikor a mosogatószer találkozott a színes tejjel, a színek futkározni kezdtek a tányérban.

Számomra a titkos írás elnevezésű kísérlet tetszett a legjobban, amikor citromos tejjel egy fehér papírra rajzoltunk. Amikor kivasal-tuk a papírt, előjött a rajz. Azt tanultam meg belőle, hogy a tej cukrot tartalmaz, mivel hó hatására megbarnult.

Nagyon tetszett ez a különleges nap, mert én is tudósnak érezhettem magam és felte-hettem az okos szemüveget.

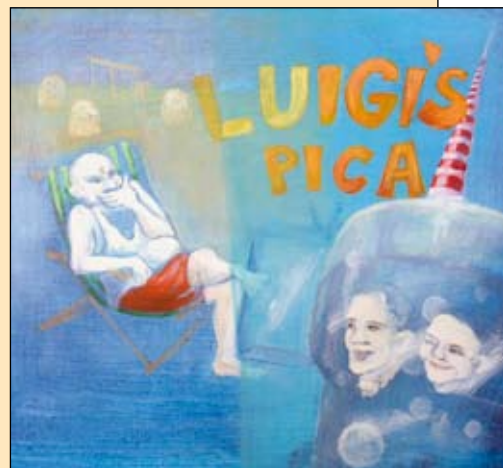
Fristek Benyámin, 4. c osztály,
Đuro Salaj iskola, Szabadka

Újabb rajzpályázat!

Az elmúlt pénteken lejárt a Játék témájára meghirdetett rajzpályázatunk. Köszönjük a szép munkákat, eredményt a jövő héten hirdetünk.

Mivel még mindig rendelkezésünkre áll egy 4 GB-os memóriakártya (az ausztráliai Far-kas József ajándéka, aki egykor lapunk kistudósítója volt), „kénytelenek vagyunk” egy újabb rajzpályázatra felszólítani benneteket! A téma: **Belecsöppentem a dinoszauruszok világába**. Kíváncsian várjuk alkotásaitokat! Címünk változatlan: Jó Pajtás (Dino-rajzpályázat), 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., illetve jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Beküldési határidő: december 12.

Grafika: Kalas Zsuzsa

7. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny, Udvarnok

A vers és a próza jól megférnek

A Solymosy Könyvesház egy-egy könyvvel ajándékozta meg az összes résztvevőt

Nem sokan kételkedtek abban, hogy gyermekversmondó versenyünk kiterjesztése a prózára eredménnyel jár, de azért akadtak tamáskodók, közöttük én is. Szerencsére igazuk volt azoknak, akik azt szorgalmazták, hogy a 7. alkalommal megrendezett udvarnoki szavalóversenyünkön a vajdasági magyar irodalom egészére terjesszük ki a választási lehetőséget, tehát a gyermekversek mellett adjunk szabad utat a prózának is. Igazuk lett, mert egy eredményes találkozót tudhatunk magunk mögött, melynek színvonala talán a korábbiak fölé nőtt.

Udvarnokon, a Szent Száva iskolában a 44 jelentkező közül 40-en jelentek meg, és a Molnár Krekity Olga, Barta Júlia, Kovács Jolánka összetételű zsűri, valamint a pedagógusokból és diáktársakból álló népes hallgatóság előtt adták elő produkciójukat. Valóban kíváncsiak voltunk egymásra, nem is voltunk túl sokan, így igazán figyelni tudtunk egymás előadására.

Íme az idei mérleg:

A 7. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny legnépszerűbb költőjének Csík Mónika bizonyult, akinek a művét hatan választot-

ták, rögtön utána pedig Brasnyó István, akinek a szövegéből 5-en merítették. Ezután következett Fehér Ferenc (3), majd Gál László, Szűcs Imre, Domonkos István, Ács Károly, Csorba Béla, Celler Kiss Tamás (2-2)... Legtöbben a temerini Kókai Imre iskolából érkeztek (8), de nagyon

sok más településről is voltak résztvevők: Muzslyáról (7), Zentáról (6), Óbecséről (4), Magyarcsernyéről, Tóbáról, Tordáról, Tiszakálmánfalváról (3-3), Szabadkáról, Kishegyesről (2-2), Bácsfeketehegyről, Pacsérről és Topolyáról (1-1). A versenyzőket 32 pedagógus készítette fel.

Sutus Áron

Pál Károly átadja a díjat Zakinszky Márknak

A legnépszerűbb írók

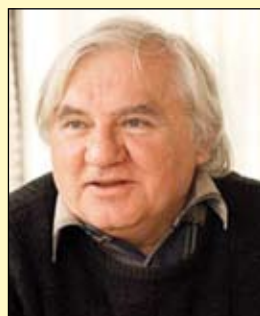
Csik Mónika

Brasnyó István

Fehér Ferenc

Csorba Béla

Celler Kiss Tamás

Szarka Edit és Perpauer Attila üdvözölte az egybegyűlteket

A tanárok is barátkoztak

A zentai különítmény

Legnépesebb volt a harmadik korcsoport, az ötödik-hatodik osztályosok 15-en versengtek. A zsűri szerint kivételesen erős volt a mezőny a felsős versenyzők körében, így igazán nehéz volt dönteni.

A közösség erejére, nemzeti értékeink megőrzésének fontosságára hívták fel a figyelmet üdvözlő beszédükben **Szarka Edit**, a begaszentgyörgyi község, és **Perpauer Attila**, a Magyar Nemzeti Tanács nevében. A versenyzők fellépése után Molnár Krekity Olga és tavalyi versenyünk fődjíjasa, a temerini **Pásztor Dávid** ajándékozták meg a jelenlevőket egy-egy szavallattal. A zsűri nevében ugyancsak Molnár Krekity Olga mondott véleményt és osztotta meg tanácsait az egybegyűltekekkel. Ezt követően **Sutus Áron**, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség elnöke üdvözölte a vetélkedő résztvevőit és adta át a Solymosy Könyvesház meglepetésszerű ajándékát: egy-egy kiadványt minden egyes fellépőnek. A díjak kiosztásának megtisztelő feladata **Pál Károlynak**, vetélkedőnk ötletadó gazdájának jutott, aki ezúttal is szívélyesen szorította meg a nyertesek kezét, és természetesen bölcs gondolatait is megosztotta velünk.

Nagy Magdolna

Mit mondanak a résztvevők?

Tamás Gabriella,
VIII. osztály, Tiszakálmánfalva

– Először óvodás koromban szavaltam, azóta is mondom a verseket, nagyon szeretek színpadon szerepelni. Második osztályban voltam először Udvarnokon és akkor második helyezést értem el, emlékszem, a Fogadalmat szavaltam. Szívesen veszek részt szavallóversenyeken, hiszen így sok élményben részesülhetek.

Horvát Tamás,
VII. osztály, Zenta

– Nem volt nehéz felkészülni a versenyre, **Pék Domokos Ibolya** tanárnővel gyakoroltam minden szerdán és pénteken, és mondhatom, hogy gyorsan megtanultam a verset. Csik Mónikától a Luigi címűt választottam, azért, mert szeretem a vicces verseket és egy kicsit megtalálom magamat ebben a versben. Szeretek versenyekre járni, mert érdekes és jó a társaság.

Tallós Martina,
VI. osztály, Óbecse

– Ács Károlytól a Májusi szólamot választottam, mert úgy gondolom, hogy ez áll legközelebb a szívemhez. Ezt a verset még a Szép szó táborban tanultam, így ez nekem egy szép emlék is. Ennél a versnél arra kell figyelni, hogy minden mondat szívből fakadjon. Csak akkor tudja a közönség is átélni. Nagyon szeretem a verseket, elkezdtem írni is őket, és szeretem hallgatni azt is, hogy mások hogyan szavallnak.

Répási Nikoletta,
VIII. osztály, Óbecse

– Ezen a versenyen harmadszor veszek részt, tavaly nagyon szép eredményt értem el, hiszen első lettem. Az idén Celler Kis Tamás Tűzhely című versét szavaltam. Azért választottam ezt a verset, mert tőle kaptam az Anyaméh című kötetét, és úgy mindig könnyebb elmondani egy verset, ha ismerjük annak a történetét, azaz hogy miért is íródott. Szeretek olvasni a verseket, versenyekre szoktam is írni verseket. Szeretek versenyekre járni, mert jó érzés látni, hogy milyen sokan érdeklődnek a versmondás iránt.

Alács Varró Emese,
IV. osztály, Pacsér

– Én Fehér Ferenctől választottam a Válogatósdi című verset. Nem volt nehéz megtanulni és felkészülni a versenyre, mert szeretek szavallni és fellépni. Másodszor veszek részt ezen a versenyen és a jövőben is szeretnék versmondó vetélkedőkre járni.

Barna Léda,
III. osztály, Muzslya

– Kiskorom óta ismerem Kovács Jolánka A házikó című versét, nagyon szeretem, ezért is választottam erre a versenyre. Nem volt nehéz megtanulni, két hétig gyakoroltam anyukámmal. Szeretem az anyanyelvemet és ebből kifolyólag szeretek verset mondani, versenyekre járni. Nem volt lámpalázam, nekem ez már megszokott légkör, hiszen sok versenyen részt vettem, Udvarnokon harmadszor vagyok.

Deák Evelin,
V. osztály, Óbecse

– Másodszor vagyok Udvarnokon a versenyen. Csik Mónika Bújócska című versét választottam. Nekem ez a vers azért tetszik, mert komoly, és én szeretem a komolyabb verseket. Mondhatom, hogy egy nap alatt megtanultam, a további felkészülésben pedig szüleim és felkészítő tanárom segítettek. Szeretek verseket tanulni, mert ez bővíti a szóincsemet. Az idén Szlovákiában is voltam egy versenyen, ott első helyezést értem el.

Varga Martin,
I. osztály, Temerin

– A tanító néni választotta nekem Papp József A ravasz című versét. Tetszik a vers, mert vannak benne olyan részek, ahol jól lehet hangsúlyozni. Könnyű volt megtanulni, három nap alatt megtanultam, a többi meg a hangsúlyozás gyakorlása volt. Anyukám és a tanító néni segített. Udvarnokon először veszek részt, de előtte már öt szavallóversenyen voltam.

Fehér Ildikó

FÜSTMENTES-E A FÜSTMENTES NAP? „Engem is hívtak a haverok...”

„A dohányzásról pofonegyszerű leszokni. Én magam is legalább százszor megtettem” – írta hajdanán a Tom Sawyer kalandjai című regény írója, Mark Twain, fanyar humorral érzékeltetve, mennyire nehéz is búcsút mondani a szenvedélynek.

Hamvadó cigarettavég... Ki ne emlékezne Karády Katalin, Marlene Dietrich vagy akár Marilyn Monroe utánozhatatlanul sikkes mozdulataira, amint kezükben tartották, majd időnként ajkukhoz emelték a nikotinrudacskát. Férfiak tízezrei jöttek tűzbe a látványtól, s nők tömegei nyúltak azonnal a cigarettásdoboz után, hogy az elegáns mozdulatokat ellesvén magukba bolondítsák választottjukat. A filmtörténelmi jelentőségű kockákra ma már ugyan csak az idősebb korosztály emlékszik, de a dohányzásban, illetve a cigarettára való rászakásban – sajnos – ma is jelentős szerepe van a mintakövetésnek.

Most, hogy nem szabad cigizni bent az iskolában, irodákban, üzletekben, szinte sehol, milyen csúnya látvány, mikor kint az utcán kávé mellett szívják a felnőttek is a cigarettát. Hogy mi a véleményük erről az óbecsei Petőfi Sándor iskola diákjainak? Elmondják: a nyolcadikos **Dupák Árpád** és **Sendula Viktor**, valamint az ötödikes **Smiljanski Dávid**, **Tallós Kinga**, **Bugariski Emina**, **Sétáló Ákos** és **Kelemen Károly**.

Dávid szerint inkább élelmet kellene venni a cigarettá árán.

– Engem is hívtak a haverok, hogy gyűjtsünk rá. Kínáltak cigivel, de én nem fogadtam el. Otthon apám szívja, de aggódom az egészsége

miatt. Egyszer már abbahagyta, de aztán újra rászakott. A Jó Pajtás olvasóinak is üzenem, ne szokjanak rá, mert káros az egészségre, meg igen drága.

Kinga szülei nem dohányoznak, s örül is ennek.

– A tévében láttam – emlékezik vissza –, hogy annak a tüdeje sötét, aki cigarettázik. Nem gyűjtöttem rá. Szerintem azért szívják, mert menő. Egyszer mentünk a barátnőmmel az utcán, s láttam, hogy a fiúk füstölnek, lehet, hogy azért, hogy nagyobbaknak látszszanak.

Emina szülei cigiznek, s aggódik miattuk.

– Tudom, hogy káros, a tüdő megbetegedhet, sajnos, apukám, anyukám is cigarettázik. Igaz, hogy csak a konyhában. Ha eljönnek a barátnői, a kávé mellett elszívznak egy-egy cigit. Pedig a dobozra is ráírták, hogy halált okozó betegséget lehet kapni tőle. Meg azt is: a dohányzás súlyosan károsítja az ön és a környezetében élők egészségét. Szeretném a szüleimet leszoktatni. Azt hiszem, sikerül, mert máris kevesebbet szívznak...

Ákos szülei is cigiznek, pedig tudják, hogy milyen káros az egészségre.

– Bent a nappaliban, az ebédlőben szívják, s most, hogy nincs nyitva az ablak, nagyon rossz bent a levegő. Testvéreim se szeretik. Én sose gyűjtanék rá.

Karcsi nem állt ellen, kipróbálta a dohányt.

– Egyszer a szüleim nem voltak otthon, s mivel láttam, hogy a szüleim hogyan csavarják a dohányt, én is kipróbáltam. Csavartam én is egyet, s meggyújtottam. Nem tüdőztem le, de

nagyon marta a számat. Pedig kimostam, hogy ne vegyék észre. Amikor hazajöttek, anyukám megtalálta a hamutartóban a félig elszívott cigarettát, s nagyon megdorgált. Azt mondta, majd ha nagy leszek, szívhatom, de most még ne, mert a dohány ártalmas a fejlődőfélben lévő szervezetre. Itt az iskolában a barátaim is hívtak, hogy gyűjtsak rá egy illatos Pall Mallra, melynek jó szaga van, nem olyan, mint a dohány.

Árpád még arra is emlékezik, mit tanultak tavaly a biológiaórán.

– Mindannyian tudjuk, hogy milyen káros, az iskolában mégis sokan szívják. Tavaly bigiórán tanultuk, hogy tüdőrákot lehet kapni. Külföldön a dobozon a szöveg mellett visszataszító képeket lehet látni, van, hogy halott nőt ábrázoló képet. Magyarországon láttam, hogy van epres, s más gyümölcsízű cigi. Az elektromos cigi foltalásával talán sokan leszoknak majd, mert az nem káros, meg elvonják a figyelmet az igazi cigarettról. Manapság vannak a cigiről leszoktató tabletták. Apukám is szívja, de csak a műhelyben, meg a konyhában, a szagelszívó mellett.

Viktor még ovis korában rágyújtott.

– Mivel a szüleim szívták, kíváncsiságból megpróbáltam. Szerencsére nem vették észre. Emlékszem, először hányingerem volt. Szerintem nem pofonegyszerű leszokni. Ha valakit a barátai, barátnői kínálnak, és vesz a cigarettából, könnyen rászakhat. A lányok többet elszívznak, mint a fiúk. Szerintem ez egy rossz szokás. Aki cigizik, jó lenne, ha mihamarabb leszokna.

Koncz Erzsébet

Tehetségnap a Hunyadiban

A képeslap karácsonyig még célba ér

November első hétvégéje előtt, pénteken egy csodálatos napot zárhattunk, ami ezúttal a tehetség jegyében zajlott.

A tehetséget nem elég felfedezni, teret kell adni a kiteljesedésnek is. Iskolánk évek óta a Kiváló tehetségpont címmel rendelkezik, ezért különösen nagy figyelmet szentel a tehetséggazdálkodásnak. Évente többször tehetségnapot tartunk, ahol a tanulók bemutathatják társaiknak, miben is különlegesek ők valójában.

Az idei első ilyen nap a kézművesség kedvelőie volt, tanulóink ugyanis üvegfestésben, kavicsfestésben, szalmaképek készítésében, természetes anyagok felhasználásában és dekupázs technika alkalmazásában bizonyíthatták kreativitásukat. Hatalmas érdeklődés övezte a megmozdulást. A közel 80 gyereket, illetve 20 tanárt megmozgató foglalkozást a szülők tanácsának

tagjai is megtisztelték jelenlétükkel, így tanító, szülő, gyermek együtt szorgoskodhatott.

Az elkészült alkotásokból kézműves kiállítás kerekedett az iskola előcsarnokában, ennek szintén nagy sikere volt. Amellett, hogy gyönyörködhetünk a kis csodákban, a gyerekek egy részüket humanitárius céllal felajánlották a helyi Caritasnak, bizonyítva ezzel azt is, hogy a tehetség önmagában nem tesz boldoggá, az alkotás öröme akkor teljesedik ki igazán, ha másoknak is segíthetünk vele. Diákjaink boldogan válogatták ki legszebb munkáikat erre a célra, és mosolyogva adták át, büszkén arra, hogy ők is tehettek valamit a közösségért.

A nap befejeztével tanulóink fáradtan, de elégedetten érdeklődtek, hogy mikor lesz alkalomunk legközelebb hasonló kézműveskedésre.

Kopasz Tamara

A tehetségnek nincs határa

Csuhébaba, hűtőmágnes... - szép ajándék lehet

Vukról szóban és rajzban

Feldolgoztuk Fekete István Vuk című meseregényét. Mindenkinek tetszett a könyv. Néhány órán keresztül beszélgettünk a regény tartalmáról, s közben párban a kihúzott részletcímek alapján illusztrációt kellett készítenünk. Ötletes alkotások születtek, amelyek a pannót ékesítik.

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának kistudósítói

Madármegfigyelésen

Már nagyon vártam ezt a napot. A topolyai mezőgazdasági iskolától egészen a Büdös-tóig sétáltunk. Tavcsóvel különböző madarakat figyelhettünk meg. Ugyanolyan örömmel töltött el a nagy fehér hattyú, mint a sirályok és a sárgarigó látványa.

Kisimre Zója, 3. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Az én kiskutyám

Az én kiskutyám?
Hát hogyan mondhatnám?
Kicsi, aranyos és ravasz,
Mindig kis maszat.

A szemetet széthúzza,
Anyja jól megzavarja.
Kajáját mégis megkapja,
Flekk a farkát csóválja.

Teste tiszta pötty,
Csak kicsit lökött.
Szalad a béka brekk,
Fut utána Flekk.

Nemsokára megnő,
Ha a nyár megint eljő.
Remélem, nem fázik meg,
Hisz a házában meleg lesz.

Bálint Fanni, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kalmár gyermek egy napja

Szilveszter reggelén arra keltem, hogy csörög a telefon.

Felvettem, megkérdeztem, hogy ki az? Az egyik barátom, Krisztián volt az. Arról érdeklődött, hogy megyek-e hozzá szilveszterezni, én igent mondtam. Megkérdeztem, hogy ki megy még. Ő azt mondta, hogy jön még Dani is. Nagyon örültem, hogy nem otthon kell ücsörögni újévkor. Megkérdeztem tőle, hogy mikor menjek az újévi mulatságra. Ő azt mondta, hogy 9 óra körül mehetek. De addig még nagyon sok idő volt, és nem tudtam mit kezdeni magammal. Múltak, múltak az órák, és lassan leültünk a családdal az újévi vacsorához. Amikor befejeztük az újévi vacsorát, akkor kezdtem el pakolni. Pár háznyira tőlük egy durranásra lettem figyelmes: a másik vendég, Dani elkezdett petárdát dobálni. Odaszóltam neki, ne most dobálja, még a végén nem marad újévre. Odaértünk Krisztiához, ő behívott minket a házba. Megnéztünk egy filmet, mire annak vége lett, addigra a pizza is kész lett. Miután megettük, Gazdálkodj okosan! meg Romi társasjátékot játszottunk, majd elérkezett a pillanat, amit mind a hárman vártunk, éjfél ütött az óra. Kimentünk az utcára petárdázni, majd miután eldobáltuk a petárdákat, bementünk, kibontottunk egy pezsgőt és koccintottunk.

Én ezt a napot nem felejtsem egész életemben.

Kalmár Csongor, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A konyha lakói

Az én konyhám nagyon szép.
Tele virággal, tányérokkal és csetressel.
Van rajta ablak, kettő is.
Kicsit kicsi, de nagyon kényelmes.
Nemcsak nagyon kényelmes, hanem túlságosan.
Anya benne főz, mosogat, fűt, ha tél van.
A mama kalácsot, tortát süt itt, meg egyéb dolgokat.
A mama épp most csinál kalácsot.
Ennyi volt a versből, majd még írok neked.
Sziasztok, kedves konyhai dolgok.
Majd írok még, kedves konyhai dolgok.

Druzsek Bianka, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ötödikes lettem

Ebben a tanévben lettem ötödikes. Kíváncsian vártam már az ötödik osztályt.

Nagyon tetszenek az új tantárgyak: a biológia, a földrajz, a történelem, a műszaki és a legeslegjobb: az informatika. A legnehezebb szerintem a történelem, mert sok dátumot kell megjegyezni. Ötödiktől minden tantárgyat más tanteremben hallgatunk. Érdekes a biológia- és a földrajzterem is. Ja, és kedvelem a magyart meg a matekot, de az igazán nagy kedvencem a torna. Örülök, hogy ötödikes vagyok. Gondolom, hogy jól indítottam. Sok ötöt gyűjtöttem már össze. Fontos az is, hogy aktív legyek órán. Elvárják tőlünk azt is, hogy szépen viselkedjünk. Ezért órán nincs játék, csak odafigyelés és tanulás.

Szeretem, hogy ötödikes vagyok, de a sok tanulnivaló miatt néha azt kívánom, bárcsak megint első lennék. Aztán mégis örülök, hogy sok új és érdekes dolgot tanulhatok meg, meg hogy én vagyok a „nagy” ötödikes.

Kálóci Norbert, 5. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Egy barátság története

Az én legjobb barátomat Püspök Viktornak hívják. Még az óvodában ismerkedtünk meg egymással.

Közelgett a szeptember elseje. Nagyon izgatott voltam. Az óvoda első napja ismerkedéssel telt el. Mindenki bemutatkozott és elmondta, mi a kedvenc játéka. Kiderült, hogy az egyik srácot, akit Viktornak hívnak, hasonló dolgok érdeklí, mint engem. Így mindjárt volt közös témánk. Sokszor ovi után is ott maradtunk együtt a játszótéren focizni. Viktor egy szőke hajú, kék szemű srác. Kicsit alacsonyabb nálam. Közel lakunk egymáshoz, ezért sokszor lógunk egymásnál. Amikor megtudtam, hogy egy iskolába fogunk járni, nagyon megörültem.

Viktorban egy igazi barátot ismerhettem meg, aki nemcsak jó fej, hanem igazi bajtárs is. Ki tudja, lehet, hogy még ugyanabba a középiskolába is fogunk járni.

Szűcs Dániel Márk, 5. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Holle anyó

Holle anyót olvastam,
egy jó kis verset alkottam.

Az egyiknek jó a szíve,
a másik épp az ellentéte.

A gonosz mostoha
elégge ostoba.

Elüldözik, arannyal tér haza.
Lusta nővére utánozni akarja.

A szorgos lányt kínozza,
a sajtját nem dolgoztatja.

Holle anyó mindent lát,
az eredmény egy kormos lány.

Toldi Márton, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A 8. számú jurta lakója voltam

Egyik nap lódobogásra eszméltem. Ijedten bújtam ki a jó meleg lepedő alól.

– A magyarok mennek? – gondoltam magamban. Integtettem a se-regnek, de hamar eltűntek. Tudtam, hogy hósként érnek haza. Fél óra elteltével újra ugyanazt a hangot hallottam. Kintről hangos kiáltás és ujjongás hallatszott. – Győztünk, levertük a kunokat! – kiáltotta Árpád vezér. Megnyugodtam, kimentem játszani. A homokvár tornyának a végén díszítettem a zászlót, amikor egy újabb hangot hallottam, aminek nem annyira örültem:

– Megtanultál nemezelni, Réka? Mondtam, hogy addig nem mehetsz játszani!

Visszaballagtam, egy darabig eltartott, míg kész lettem a művemmel. Mára vége a játéknak.

Sípos Réka, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A szorgalmas mókus
Folberth Péter, 2.
osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Magyarkanizsa

Az utolsó órán

Az iskolai órák nagyon hosszúak, de a leghosszabb az utolsó óra. Ilyenkor késsel lehet vágni a levegőt, ugyanis feszültség és türelmetlenség tölti ki a tantermet.

Az egész osztály gondolatban máshol jár, még a tanár tekintetén is látszik, hogy lenne egyéb dolga. Az utolsó óra utolsó perceiben furcsa jelenség történik, a másodpercek perceké, a percek órákká változnak. Az idő lelassul.

Ha létezne az utolsó órák ranglistája, mindenki rájöhetne, hogy az nem tantárgyfüggő, hanem egyenesen az utána következő szabadidő hosszától függ. Ezek szerint az első helyen a nyári szünidő van. Az ezüst érem a téli szünetnek jár, utána pedig a hétvége előtti órák vannak.

A gyerekek az utolsó órán titokban pakolni kezdenek, hogy fel legyenek készülve a gyors távozásra. Az iskolacsengő olyan, mintha a futóverseny kezdetét jelölné. A csengő hangja még el sem némul, az osztály fele már kint van az udvaron.

Az összes utolsó óra örömet hoz, de tudom, hogy eljön az az utolsó óra is, amely majd szomorúsággal tölti ki a szívünket. Ez lesz az általános iskola utolsó órája.

Szakács Szergej, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Ez egy érdekes tanév lesz

Elmúlt egy újabb nyár, elkezdődött a tanítás. Őszintén szólva én nagyon vártam.

Hiányzott a csengőszó, a pad, az osztálytársaim, egyszóval minden. Azok az órák is, amiket nem nagyon kedvelek. Számomra ez egy érdekes tanév lesz. Az oromhegyesi diákok nálunk töltik a félévet. Örültem, mert így több barátom lehet. A felsősök délelőtt, az alsósok délután járnak iskolába. Egy új diákot is kaptunk, Engi Dominiknak hívják. Szerintem ez alatt a másfél hét alatt jól beilleszkedett. Új tantárgyunk is lett, a kémia, melyet Hóli Tóth Ugyonka Erika tanárnő tart. Még két új oktatót kaptunk, Medgyesi Dumić Anđelka történelmet, Pletikoszity Tibor fizikát tanít.

Ettől az évtől csupa jó jegyeket várok. Igyekszem a szinkritúnóság felé haladni!

Nagy Dorka, 7. osztály, Arany János iskola, Orom

Sziasztok!

Mesélek nektek egy hihetetlen, de igaz esetet.

Tegnap elmentünk a gazdámmal nyúl vadászatra, nem sikerült egy nyuszt sem elejteni. Éhen maradtam. Azután elindultunk hazafelé. Útközben egy bátor verébanya lepett meg a viselkedésével. Mire hazaértem, nem találtam a csontomat, biztos a szomszéd kutya lopta el. Ezért megfizet!

Sziasztok, Csibész
2017.10.24.

Ködmön Dániel, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Barátaimmal

Tóth Vivien, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Osztálytárs

Leonárd egy fenegyerek,
ezért írni róla merek.
Futásból elég ügyes,
de másból igen szeles.

Célba löni is mer,
hisz íjász, és ez remek!
Szereti nyomni a gépet,
de nem kedveli festeni a képet.

Véman Henrietta, 6. osztály, József Attila iskola, Kupuzsina

Az utolsó óra

Az utolsó óra nekem olyan, mint a maratoni futónak az utolsó száz méter. Sehogy sincs vége.

Amióta felsősök vagyunk, mindennap hat vagy hét óránk van. Én csak a hétfőt szeretem, mert akkor torna az utolsó, amit mindenki imád. A többi nap kész nyüglődés. Utolsó órán már mindenki éhes és fáradt. Ha tehetjük, titokban falatozunk a táskánkból. Nekem meg Ákosnak már futna a lábunk. A lányok sem tudják visszatartani a beszélgetést. Csak Lea és Laura tud figyelni. Nem értem, hogyan?! Mi azonban hiába vagyunk fáradtak, a tanárok olyanok, mintha vadonatújnak lennének. Nem fáradnak ki a sok büntetés és figyelmeztetés mellett sem. Ezért az utolsó órán sokszor pórul járunk.

Az osztályból senki sem szereti az utolsó órákat. Én, ha tehetném, betiltanám az utolsó órát. De hát, ha nem lenne utolsó óra, iskola sem lenne.

Karvák Ádám, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az édesanyám

Az én édesanyámat Majláth Dianának hívják. Harminchárom éves.

A szeme színe zöld. Közepes termetű, átlagos testalkatú. Sötétbarna haja van, hosszú és nagyon puha. Szépen öltözködik. Szemüveges. Nagyon okos. Másoknak is szívesen segít. Szereti a gyerekeket. Imád főzni. Nagyon szeretem az ételeket, amit készít. Kedvenc étele a töltött káposzta. Leggyakrabban vizet vagy narancsos szörpöt fogyaszt, ha szomjas.

Játszani is szeret. Leginkább a Mesterlövészt és a Máriót játssza. De gyakran kártyázunk és társasozunk is, a Gazdálkodj okosan! játékot játszszuk.

Ezért szeretem, mert kedves, és mindig számíthatok rá.

Majláth Denisz, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Vajon miért jó a felnőtteknek?

Egyszer magamtól azt kérdeztem,
Vajon miért jó a felnőtteknek?
Meggérdeztem szüleimet,
Választ kaptam egykettőre!

Az igazság az,
Hogy minden felnőtt,
Ha tehetné,
Újra gyerek lenne.

Meggérdeztem, miért,
Ha a gyerekek fele inkább felnőtt lenne?
Azt a választ kaptam, hogy
Ha nagy lennél, te is gyerek szeretnél újra lenni!

De aztán elgondolkodtam rajta,
Hogy tényleg, ha nagy lennék,
Én is örömmel gyerek lennék,
Mert a felnőttek inkább tanulnának,
Mint a munkahelyen dolgoznának!

A gyerekeknél ez nem így van,
Mert ők még gyerekfejjel gondolkodnak!
Így hát én is azt mondom neked,
Hogy inkább legyél gyerek!

Curnovics Kitti, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

CSILLAGÁSZAT

Rejtett bolygók lehetnek a Naprendszer közelében

Kozmikus porfelhő-kiáramlást észleltek a Proxima b, a Naphoz legközelebbi csillagnál lévő, Föld-méretű bolygó környezetében.

– A Proxima b körüli porfelhő fontos, mivel a Földhöz hasonló bolygó felfedezése óta ez az első jel, amely a Naphoz legközelebbi csillag körül egy kialakult bolygórendszer létrejöttét utal, nem pedig egyetlen bolygóéra – mondta Guillem Anglada, az Astrophysical Journal Letters című szaklapban bemutatott tanulmány szerzője.

A porfelhők olyan anyagmaradványokból állnak, amelyek nem formálódtak nagyobb testekké, például bolygókká. A kőzet- és jég-részecskék mérete a nagyon apró, egy milliméternél kisebb átmérőjű porszemcséktől az aszteroidaszerű, több kilométeres átmérőjű testekig terjedhet. A Proxima Centauri, a

Naphoz legközelebbi csillag egy halvány vörös törpe, amely mindössze négy fényévyire található a Kentaur csillagképben.

A chilei Atacama-sivatagban működő ALMA rádióteleszkóp-rendszer megfigyelései szerint a por egy a Proxima Centauritól néhány száz kilométer távolságra terjedő sávban észlelhető, tömege a Föld tömegének századrésze. A porövezet mintegy mínusz 230 Celsius-fokos hőmérsékletű, olyan hideg, mint a külső Naprendszerben lévő Kuiper-öv.

Az ALMA adatai szerint létezik egy másik, még hidegebb öv is, mintegy tízszer távolabb. Ha léte bebizonyosodik, a külső öv különleges tulajdonsággal rendelkezhet, hiszen nagyon hideg környezetben van, távol csillagától, mely hűvösebb és halványabb, mint a Nap. Mindkét öv jóval távolabb van a Proxima Centauritól,

mint a Proxima b bolygó, amely a csillagától csak négy millió kilométer távolságban kering.

Pedro Amado, a spanyolországi Andalúziai Csillagászati Intézet kutatója szerint ez a megfigyelés csak a kezdet. (origo.hu)

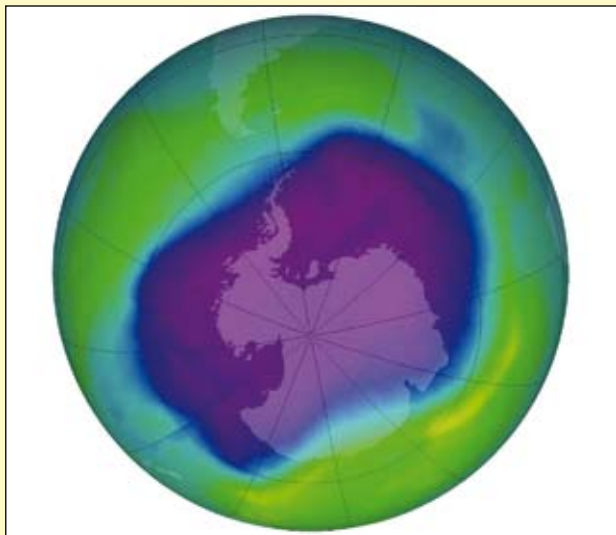
KÖRNYEZET

Harminc éve nem volt ilyen kicsi az ózonlyuk

A Földet a Nap UV-sugárzásától védő ózonrétegen az Antarktisz felett keletkezett lyuk 1988 óta nem látott méretűre zsugorodott, közölte a NASA.

A Föld légkörét védő ózonrétegen keletkezett rés idei legnagyobb kiterjedését szeptemberben érte el, amikor 19,6 millió négyzetkilométer volt, majd a hónap közepétől kisebb lett – írja az MTI. 2017-ben az ózonlyuk maximális kiterjedése majdnem kétszer akkora volt, mint az Egyesült Államok területe, mégis nagyjából kétfélszáz millió négyzetkilométerrel kisebb a tavalyi, és 5,3 millió négyzetkilométerrel kisebb a 2015-ben mértnél.

Az ózonréteg feladata az élővilág szempontjából a Naptól érkező káros ultraibolya sugárzás elnyelése. Az ózon magas napvédő faktorszám nélkül nem létezne a szárazföldi élet, az ultraibolya sugárzás darabokra törné az élő szervezetek DNS-ét, és felbontaná a sejteikben lévő kémiai kötéseket.

A legnagyobb antarktisi ózonlyuk 2006 szeptemberében. Területe megközelítőleg 29,5 millió négyzetkilométer

VIDEOJÁTÉK

Szólít a kötelesség

Az idén tizennégy éves *Call of Duty*-játéksorozat 9 évvel a legutóbbi II. világháborús rész (*World at War*) után visszatért a gyökereihez és az emberiség legnagyobb háborús konfliktusához. A *WWII* újat ugyan nem tud mutatni a műfajban, de szórakoztató lövöldözős játékként azért bőven megállja a helyét.

Volt idő, mikor II. világháborús lövöldözős játékokkal Dunát lehetett volna rekeszteni, majd a korszak iránti érdeklődés megcsappant, így a legnagyobb sorozatok (*CoD*, *Battlefield*, *Medal of Honor*) a modern időkbe és a jövőbe helyezték legújabb részeik cselekményét. A trendet tavaly a *Battlefield 1* törte meg visszalépve az I. világháborúba, idén pedig a *Call of Duty* kanyarodott vissza a második világhégeshez, hogy ismét amerikai katonaként harcolhassuk végig az európai hadszínteret. Az általunk – belső nézetből – irányított karakter Ronald „Red” Daniels, akinek a D-Nap az első éles bevetése, és innentől tizenegy küldetésen át tart a nagy kaland, Normandiától Franciaországon és Belgiumon át egészen Németországig, ahol a Rajnán átkelve számunkra véget ér a háború.

A II. világháborút illetően a videojátékok terén persze már elég nehéz újat mutatni, és ezzel a *Call of Duty WWII*-t fejlesztő Sledgehammer Games is tisztában volt, így egy mindenhonnan összezsípett változatos egyveleggel igyekeztek a játékosok kedvében járni. A végeredmény ugyan nem korszakalkotó, de minden hibája ellenére is szórakoztató. A nyitó küldetés ugyan nem veszi fel versenyt a *Medal of Honor: Allied Assault* hasonló szakaszával, viszont az új *CoD* egyik erőssége, hogy nem csak szimpla kézfegyveres lövöldözésre van lehetőségünk. Légvédelmi ágyúkkal vadászhatunk Stukákra, többször kell lopakodni, akadnak járműves részek, Párizsban egy francia ellenálló bőrébe bújunk, vadászgéppel védünk bombázókat, illetve tankba pattanunk, hogy egy városka romos utcáin fogócskásszuk egy ránk vadászó Tigrissel. (24.hu)

Szarkacsörtögés a novemberi avarban

Arétüket körülölelő ködfüggönyből csak lassan kibontakozó fűzfák, s a magasban láthatatlanul repülő libák hangja jellemzi leginkább a novemberi kirándulások. Ha aztán késő délelőtt felszál a köd, és a felhők közül néhány percre a nap mosolygós arca is előbukkan, a sárguló fűszálakat, a már

Szarka

jobbára kopaszon álló fákat és bokrokat végigcírógató erőtlen sugarai a szívrávány minden színében csillogó ezernyi vízcsepp csillannak meg. Valahol szarka csörög, amott vetési varjak károgó fekete serege lepte el a legelőt, fácánok szárítkoznak a töltés oldalán, és egy kékes ré-

Tőkés réce

tihéja imbolygó repüléssel alacsonyan szállva kutat pocokszákmány után. Vannak olyan állatfajok, amelyekkel nyáron és télen egyaránt találkozhatunk, azonban a viselkedésük, nemegyszer a küllemük is gyakran eltér a két időszakban. Az erősebb őzbakok novemberben már „levetik” agancsukat, a szarvasbikák télire csapatokba verődve járják az erdőt, és fehér védőruhát ölt a hermelin. A szajkó figyelmeztető, riasztó kiáltása ugyan semmit sem változik, a kék szárnyú mátyásmadarat azonban ilyenkor gyakran az avarban figyelhetjük meg, amint az októberben elrejtett tölgymakkok után kutat. A cinegék vegyes csapatokban járják az erdőt és a kerteket, cserregő hangon tartják a kapcsolatot egymással, de tavaszt hívogató kedves „nyitnikék”-ükre egy ideig még várunk kell. Ha pedig valaki megőrizte a májusban látott sovány nőstény róka emlékét, talán rá sem ismer a téli koslatási időszakban tömött bundájában pompázó ragadozóra. A rókák násza januárban kezdődik, és a dermesztően hideg téli éjszakákon néha hallani lehet az állatok halk, kutyaugatásra emlékeztető hangjait is. A folyók, különösen a Duna felett a novemberi reggeleken gyakran

Kárókatona

Szárcsa

akkor is átláthatatlan ködnaplan fekszik, amikor néhány kilométerre odébb legfeljebb párás a levegő. Ködös napokon a parton járva nagyrészt a hallásunkra vagyunk utalva. A gomolygó szürke függöny ugyan mindent eltakar, de ha ismerjük a hangokat, biztosan nem marad üresen a madarásznapló. Jellegzetes például a tőkés réce tojóinak hangos „háp-háp”-ja, de ha a parthoz viszonylag közel úsznak, a gácsérok halk, lihegésre emlékeztető hangjait is érzékeljük. A víz felett láthatatlanul repülő kerceréceket szárnyuk füttyülő hangja, a szürke gémet pedig rekedt kiáltása árulja el, jól felismerhető a sárgalábú sirályok hangos „kjau-kjau-kjau”-ja, vagy a part közelében, esetleg a folyóba ömlő patak felett repülő jégmadár „czi-i-i-i” hangja is. Aztán, ha szerencsénk van, és a köd a délelőtti folyamán felszál, megfigyelhetjük azokat a madarakat is, amelyek némán repülnek vagy úsznak a vízen. A kárókatónáknak csak a magasra nyújtott feje és kampós csőre látszik, és messziről parányi tengeralattjárók periszkópjára emlékeztetnek. Időről-időre alámertülnek, halásznak, majd jóval odébb ismét felbukkannak. Amíg nem fagynak be az állóvizek, azokon is nagy madárcsapatokat figyelhetünk meg. Tőkés, kerce- és kontyos récék, szárcsák és sirályok kerülnek leggyakrabban a távcső elé.

Hogyan nem fáj a harkály feje?

Biztosan láttad már, amikor a harkály hevesen kopácsolja csőrével a fák kérgét. Ilyenkor óriási erővel veri a csőrét – fejét – a fák törzséhez, naponta akár 10 ezerszer is. Miért nem fájdul meg a madár feje, és hogyan nem esik ki a szeme ezektől a heves mozdulatoktól? A fehérhasú fajta Észak-Amerika legnagyobb harkálya. Ez az állat másodpercenként 20-szor üti a fejét a fának. Hogyan lehet, hogy mégsem fáj a feje? Ha mi, emberek ilyen erővel vágnánk fejünket a kemény fatörzshöz, szemünk egy idő után kirepülne az üregéből, és agyunk sem úszná meg károsodás nélkül. A harkályokat azonban különleges védőfelszerelés óvja meg a veszélyektől.

A harkály hajszálpontosan céloz – ezzel megvédi az ütődéstől az agyát; egész teste olyanná fejlődött, hogy elnyelje az ütest. Kemény izmok, szivacszerű csontok és egy harmadik szemhéj tartja éppen az állatok agyát. Az ütés előtt egy pillanattal a harkály nyakában lévő erős izmok összehúzódnak, ekkor a madár becsukja vastag belső szemhéját. A koponyában egy összenyomható csont is tompítja az ütest, s mivel a madár még mindig csukva tartja a szemhéját, ez megvédi a szemét a fáról lepattanó daraboktól, sőt helyén tartja a szemgolyót. A harkály szemhéja éppen úgy működik, mint az autók biztonsági öve: megvédi a szemét attól, hogy szó szerint kiessen a koponyából.

A madár agya szintén merev marad, mialatt ő kopácsol. Ez azért lehetséges, mert a harkályoknak szinte nincs is agyvize. Ha az ember fejét érné ilyen erős ütés, az agya előre-hátra mozogna az agyvízben, és könnyen megsérülhetne.

Az egyszeri gyerek

Mikor én olyan suhanc gyerek voltam, egyszer mondja az édesapám, hogy fogjak be két ökröt, menjek az erdőre fáért. Befogom a két ökröt, elindulok az erdőre. Csak megyek, csak megyek az ökör előtt, de igen nagy volt a sár, egyszer beleragadt a fél csizmám, mezítláb maradtam. Húznám ki a csizmám a sárból, de biz az nem jött. Mit csináljak, mit csináljak? Hazaszaladtam egy emelőrudért, azal kifeszegtettem a csizmámat a sárból. De míg az emelőrudért jártam, úgy elment a két ökör a szekérrel, hogy se híre, se nyoma nem volt. Most már mitévő legyek? Ha hazamegyek, megnyúz az édesapám; kaptam magam, bementem Váradra, beállottam szűrszabóinasnak. A gazdám adott egy rongyos darócot, azt a nyakamba gabalyítottam, olyan úr voltam, hogy...

Másnap reggel azt mondja a gazdám: „Fogd fel azt a kosarat, öcsém, menjünk a piacra, vegyünk borsót ebédre.” Kimentünk a piacra, meg is vettünk mindent, de borsót mégis elfelejtettünk venni. Mikor hazaérünk, észreveszi a gazdám, hogy nincs borsó. Mindjárt mondja nekem: „Eredj vissza, fiam, a piacra, elfelejtettünk borsót venni, végy te.” Vissza is mentem én, vettem is borsót, de nem találtam vele haza. Csak keresem, csak keresem a házunkat, egyszer rám esteledik. No, most már mit csináljak, hol háljak? Egyszer meglátok egy kis világot egy ház ablakában; bementem a házba. Odabent egy vénasszony főzött pulickát egy akkora fazékban, hogy három üst se tenne ki rajta. Én is éhes voltam, mondom az asszonynak: „Nénémasszony, adjon kelmed egy kis kását.” Az asszony mindjárt elibem tett egy tál gölödényt, úgy jóllaktam töltött káposztával, hogy még most is tele van a hasam korpaciberével.

Amint jóllaktam, lefeküdtem a kuckóba, behúztam magam a darócomba. Egyszer jön haza a gazda nagy részegen a korcsmából, az asszony kitálálja neki a pulickát. Az ember meglát engem a kuckóban, hí, hogy menjek, egyem velem; én már jól voltam lakva, nem akartam menni, de rám rezzentett, hogy majd így meg amúgy, csak ne egylem! Az asztalhoz ültem hát, de biz énbe-

lém nem fért egy falat se, be volt kötve a szűröm ujja, mind abba eresztegettem a pulickát.

Mikor jóllakott az ember, felugrott, elkezdett táncolni, engem is megfogott, hogy táncoljak vele. Táncoltunk, táncoltunk, egyszer kiózdott a darócom ujja, elkezdett potyogni belőle a pulicka. Az ember azt gondolta, hogy mást potyogtatók, felkapott egy botot. „Phű ilyen, olyan adta disznója, hát te mit csinálsz? Kitakarodj mindjárt!” Jó, hogy el tudtam szaladni, mert nagyon végighegedült volna a hátamon.

Szaladtam, szaladtam, egyszer egy malomházhoz értem. Kaptam magam, belefeküdtem a garatba. Amint ott fekszem, egyszer odajön három tolvaj egy lopott birkával, ott megnyúzák, elkezdenek tanakodni, hogy hová tegyék a bélit, hogy rá ne akadjanak. Az egyik azt találta ki, hogy a garatba kellene lökni; mindjárt oda is hozta a garathoz. Én is megijedtem, hogy rám veti, elkiáltottam magam: „Rám ne lökje kend azt a böndőt.” Erre a három tolvaj megijedt, elszaladt; mind otthagyták a sok birkahúst. A lármára a molnármester is felébredt, kijött, megdicsért, hogy elijesztettem a tolvajokat: „No, öcsém, te derék gyerek vagy, nem állnál be hozzám inasnak?” „Biz én beállok” – mondom, be is állottam mindjárt. A gazdám adott fölöstökörmre egy tojást; de bicskám nem volt, ideadta a szép csillagos nyelvű bicskáját is, hogy egyem vele. Eszegettem, eszegettem a tojást, egyszer beleejtettem a csillagos nyelvű bicskát. Most már hogy vegyem ki? Volt ott egy tizenhat öles lajtorja, azt beleeresztettem, de még az sem érte el a fenekét, nem tudtam kivenni a bicskát. Megijedtem, hogy megver a molnár gazdám a szép bicskéért, elfutottam innen is.

Nyargaltam hegyen-völgyön, árkon-bokron keresztül, egyszer egy kis házhoz értem. Pró-

báltam bemenni az ajtaján, sehogy sem fértem be, még búva sem, próbáltam az ablakán, állva is könnyen bementem. Odabent éppen lakodalmoztak, állott a lagzi ugyancsak, volt dínomdánom, lé meg lé elég volt, Duna, Tisza zsákba volt.

Alighogy beléptem, mindjárt elibem állottak, hogy menjek a patikába jóféle sáfrányért. „Biz én nem megyek” – Ott volt ez is, mindjárt fölön fogtam. „Eredj, öcsém, a patikába jóféle sáfrányért; itt van egy számár, ülj rá, de meg ne sarkantyúzd, mert acélkörme tüzet ad, taplólóhasán végigfut, szalmadereka meggyullad, hólyagfeje kicsattan, mindjárt ló nélkül maradsz.”

Felült hát a számárra; míg ment, lassan ment, de jövet megsarkantyúzta, acélkörme tüzet adott, taplólóhasán végigfutott, szalmadereka meggyulladt, hólyagfeje kicsattan, mindjárt ló nélkül maradtam.

Erre mind elhányta a sáfrányt, bejött a lakodalomba, ugyancsak elkezdte táncoltatni a szalmaderekű kisasszonyokat. A sarokban volt egy nagy sárga leves zsák; én váltig mondtam a fiúnak: „Ne táncoltasd olyan nagyon azokat a szalmaderekű kisasszonyokat, mert a zabtaréjú sárgarézsarkantyúddal majd kirúgod a sárga leves zsákot.” De ő nem hallgatott rá, csak forgatta, csak ugratta őket, egyszer aztán csakugyan kirúgta a zsákot. No iszen volt drága multság! – a sárga lé a számárnak körmig se ért, ezt meg majd elnyelte, majd belefűlt. Bele is fulladt volna, de én felszaladtam a padlásra, egy kopó ott sütötte-főzte a húst, azt oldalba ütöttem, mindjárt fiadzott egy kétágú vashorgot, azt az orrába akasztottam, úgy hoztam ki. Aki nem hiszi, megnézheti, még most is ott van az orrán a két lyuk, a horog helye.

Arany László

A limerickről

*Volt egy vers, fajtája limerick,
A tankönyvek mégse ismerik.
De hisz ez csúnya! –
Szól az emberek gúnyja.
Kár, hogy nem értékelik rímeit.*

(HK)

De mi is az a limerick (limerik), amiről a magyarkönyved mélyen hallgat? Nem más, mint egy ötsoros versforma (a szorgalmasabb olvasók kedvéért megjegyzem, hogy aabba rímképlettel). Általában egy hős és lakhelye kijelölésével kezdődik. Igen gyakran a Volt egyszer egy..., a meséből is ismerős formula kerül a vers élére. Gyakran nem is gyerekfülnek való rövid, humoros történetet mesél el, máskor nonszensz vagy badar (értelmetlen) versike, amelyben a humor, a poén az igazán fontos. Valódi csemege. És nem is olyan nehéz írni, hiszen még

nekem is sikerült! Egy próbát biztosan megér: limerickre fel, kedves olvasók!

Herédi Károly

Havasi Attila

*Volt egy úr, lakhelye Balástya,
pókokat süített a kalácsba.
„Pókjaid – mondták –
büdösek, rondák.”
„Jól van – szólt –, átállok darázsra.”*

Edward Lear

*Egy hóbortos urat Bengálba
Meghívtak jelmezbálba.
Szólt: sokan lesznek,
Öltözöm keksznek –
S a kutya azonmód elrágta.*

Kiss Judit Ágnes

*Volt egy úr, lakhelye Omán.
Mindenki úgy hívta: komám.
De ez nem sértette,
Mivel nem értette.
(Nem arab volt, hanem román.)*

Imreh András

*Holnapra kéne egy limerik
De honnan vegyem a rímeit?
Nincs ennél nyomasztóbb!
Nézem a fagyasztót,
hátha van otthon kis mirelit.*

Bertók László

*Zötyögött két ember szekéren.
„Nagyon zörög a kerék, kérem!” –
kiabált az utas.
Majd a kocsis: „Mi az?!...
Úgy zörög a kerék, nem értem?!”*

Varró Dániel

*Volt egy úr, lakhelye Komárom,
útra kelt egyszer egy homáron.
Kérdezték: „Élelmes?
Fürge és kényelmes?”
„Nem – mondta –, de azért komálom.”*

*Volt egy úr, lakhelye Piripócs,
Fogkrémmel ette a pirítóst.
Rakott rá ribizlit,
Kérdezték: „hogyan ízlik?”
Azt mondta: „finom, csak kicsit sós.”*

*Volt egy úr, lakhelye Tajvan,
tudta, hogy a fején vaj van.
Margarin nem lévén
fejen állt zsemléjén –
kicsinyke öröm a bajban.*

*Volt egy úr, lakhelye Pomáz,
rászóltak: „Ne sokat pofázz!”
„Jó”, mondta, „csak hát...”
Pofán is csapták.
Lelkéért szól most a fohász.*

*Volt egy úr, lakhelye Párizs,
rászóltak: „Fogyjon le máris.”
Onnantól nem evett
feltéthez köretet,
„Pá, krumpli – mondta – és pá, rizs!”*

*Volt egy úr, lakhelye Alaszka,
nejét egy barlangba falazta.
Kérdezték, mért tette,
azt mondta: „Mérgebbe.
Untam a heringet fagyasztva.”*

*Volt egy úr, lakhelye Sarkad,
pukkantott egyszer egy halkat.
„Ki volt ez, kérem?”
Azt mondta: „Én nem.”
Nem volt egy őszinte alkat.*

*Volt egy hölgy, lakhelye Kabul,
kertészek ejtették rabul.
Azóta gerberát
nem kaphat, mert berág,
s egészen jól beszél babul.*

*Volt egy úr, lakhelye Mozambik,
fenéken harapták a zombik.
Faggatták: „Nagyon fáj?”
Azt mondta: „Ugyanmár.
Eleve is volt már azon lik.”*

HÍRES MAGYAR TUDÓSOK

Déri Miksa mérnök, feltaláló, erőműépítő

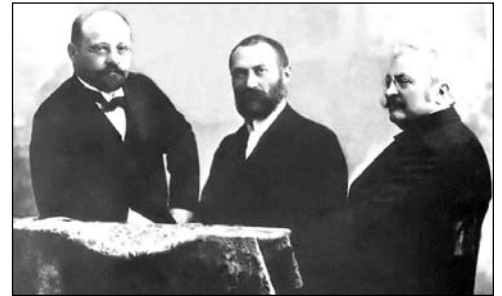
A mai Vajdaság területén, Bácsón született Déri Miksa (eredeti nevén Deutsch) az elektrotechnika egyik úttörője. Jelentős alkotásai a dinamógép, az öngerjesztésű váltakozó áramú generátor, a pólusváltós felvonómotor, a zárt vasmagos transzformátor és a váltakozó áramú elosztórendszer.

Huszonhárom évesen, 1877-ben szerzett vízépítőmérnöki oklevelet a Bécsi Műegyetemen. 1878 és 1882 között a Duna és a Tisza szabályozási munkálatainak tervezésével foglalkozott. Ezzel párhuzamosan elektrotechnikai tanulmányokat is folytatott. 1882-ben a Ganz-gyár mérnöke, később pedig igazgatója lett, ahol ebben az időben rendkívül tehetséges szakemberek dolgoztak. Zipernowskyval közösen ebben az évben kidolgozott egy öngerjesztésű váltakozó áramú generátort, amelyet 1883-ban kezdtek gyártani. 1883-tól Bécsben dolgozott a Ganz-gyár villamos osztályának ausztriai képviselőjeként.

Déri Miksa a tivoli erőmű generátorának állórészével

1885-ben Bláthy Ottóval és Zipernowsky Károlyval megalkották a transzformátort. A kísérleti munka oroszlánrészét Déri végezte.

Balról Déri Bláthy Ottóval és Zipernowsky Károlyval

1889-től megszervezte és berendezte a bécsi villamos erőművet.

1898 és 1902 között kompenzált egyenáramú gépén dolgozott. Két év múlva megalkotta a később róla elnevezett repulziós motort. A Déri-féle repulziós motor nagy űrt töltött be, a felvonókat ugyanis a használatban lévő egyetlen motortípussal sem tudták biztonságosan üzemeltetni. Keferendszerű motorját sorozatban gyártották és az egész világon használták.

Tizenöt találmányát szabadalmazták. Az észak-olaszországi Meranóban halt meg.

Tudtad-e?

Az emberi testben legtöbbször használt ízület az állkapocscsont

Rejtélyes kőgolyók Costa Ricában

A szakértők nem tudják, hogy mire szolgált a Costa Ricában található több száz, emberkéz alkotta kőgolyó. Ezeket a 19. században fedezték fel, először 1930-ban készült róluk tudományos feljegyzés. Méretük változó, a legkisebbek néhány centisek, a legnagyobbak átmérője több mint 2 méter, ezek súlya akár 15 tonna is lehet. A gabbró, mészkő, homokkő vagy gránit anyagú golyókat 2014-ben az UNESCO a világörökség részévé nyilvánította.

Mire szolgáltak ezek a kőgolyók?

A világ legészakibb városa

A világ legészakibb városát Longyearbyennek hívják, Norvégiához tartozik. A 111 éves településen sokáig a bányászat jelentette az egyetlen megélhetési forrást. Az 1990-es években fejlődésnek indult és ma már kedvelt turisztikai célpont. Nem olyan könnyű azon-

ban itt az élet, mint ahogyan elsőre gondolnánk. Állandó a veszély a jegesmedvék miatt, októbertől februárig nem süt ki a nap, a hőmérséklet pedig nyáron sem emelkedik 7 °C fölé. Longyearbyen Norvégia és a világ legészakibb városa, a Spitzbergák (norvégül Svalbard)

szigetcsoport fővárosa. Kb. 2000 ember él itt. A települést 1906-ban alapította John Munroe Longyear, az Arctic Coal Company of Boston szénbányász vállalat tulajdonosa. A Spitzbergák fővárosát 1926-tól hívják Longyearbyennek (a byen norvég szó, jelentése: város), eredeti neve Longyear City volt.

Megnőtt a feszültség az utóbbi hónapokban Spanyolország központi, madridi kormánya és a függetlenedési törekvéseket felkaroló barcelonai kormány között. Ennek történelmi és gazdasági okai is vannak. Az ország területének 6 százalékát kitevő Katalónia állítja elő a spanyol GDP (az ország bruttó összterméke) 20 százalékát, de nem jogosult az adók beszedésére, és abba sem szólhat bele, mennyit kap vissza a pénzből. A függetlenség eszméje mindinkább népszerű az itteni lakosság körében, a spanyol hatalom azonban erről hallani sem akar. A katalánokról bizonyára sokszor hallani fogunk még a híradásokban.

Nézzük a mai spanyol tartomány történelmét!

A barcelonai grófságot Nagy Károly frank császár hozta létre a 9. században, afféle ütköző-államként az ibériai arab államok és a frank területek között. A grófság, amely a 10. századtól már lényegében önállóságot élvezett, a 12. században dinasztikus módon egyesült Aragóniával. Az Aragóniai Királyság a következő időszakban nagyhatalommá vált, bekebelezte Valenciát, a Baleárokot, és egy időben uralta Nápolyt, Korzi-

A katalánok és a függetlenség

A mesés Barcelona, a katalánok legnagyobb városa esti fényben. Jól kivehető a Sagrada Família, azaz a Szent Család-templom égre nyúló alakja, amely, ha egyszer elkészül, a világ legnagyobb bazilikája lesz

kát és Szardíniát is. 1469-ben II. Ferdinánd aragóniai király és Izabella kasztíliai királynő házasságával megszületett az egységes spanyol állam, amelyben azonban mindkét korábbi királyság, így Katalónia is megőrizte politikai intézményrendszerét, parlamentjét és törvényeit.

Amerika felfedezése (1492) után a spanyol ambíciók az Újvilágot vették célba, így a Földközi-tenger partján fekvő Katalónia vesztett jelentőségéből. A madridi udvar központosítási törekvései 1640-ben, a harmincéves háború idején felkelést váltottak ki, és a francia támogatást is élvező katalánoknak az 1652-es békében sikerült jogukat újfent elismertetniük. A konfliktus azonban nem oldódott meg véglegesen, a spanyol örökösödési háború kitörése után pedig már kenyértörésre került sor.

Az utolsó spanyol Habsburg, II. Károly 1700-ban gyermek nélkül halt meg, trónjára igényt tartottak az osztrák Habsburgok és a francia Bourbonok is. 1701-ben Madridban XIV. Lajos francia király unokáját, V. Fülöpöt koronázták meg, mire válaszul az osztrák-angol-holland „Nagy Szövetség” hadat üzent a Napkirálynak. A harcok egész Európára kiterjedtek, spanyol földön pedig polgárháború dúlt, amelybe külföldi erők is beavatkoztak. A katalánok kezdetben Fülöpöt támogatták, de miután a Nagy Szövet-

ség által támogatott Károly Habsburg főherceg (I. Lipót osztrák uralkodó fia) csapatai 1705-ben bevették Barcelonát, őt ismerték el királyuknak.

1711-ben Károly megörökölte a bécsi trónt, és így egy kézbe került volna a spanyol és az osztrák örökség, ami Ausztria szövetségei számára elfogadhatatlan volt. Az angolok és a hollandok 1713-ban békét kötöttek a franciákkal, elismerve V. Fülöpöt Spanyolország királyának, amibe a következő évben Ausztria is beleegyezett. A francia születésű új uralkodó kemény kézzel látott neki a centralizált királyi hatalom kiépítésének, az „áruló” tartományok megbüntetésének, ami Katalónia számára katasztrófával ért fel. Barcelona ostroma több mint egy évig elhúzódott, a nyomasztó túlerőben lévő királyi katonaság 303 éve, 1714. szeptember 11-én tudta bevenni a katalán fővárost. A bevonulás után V. Fülöp azonnal életbe léptette már korábban kiadott rendeleteit, amelyek megszüntették a katalán autonómiát, eltörölték a több évszázados múltra visszatekintő katalán intézményeket, és még a katalán nyelv használatát is megtiltották.

A katalán nemzeti reneszánsz a 19. század végén kezdődött, napjainkban is tart, sőt egyre erősödik. Minden év szeptember 11-én megemlékezést tartanak az 1713-14-es harcokban elesett védők temetője fölött létesült barcelonai téren. (múlt-kor)

Állam nélküli nemzet

A saját nyelvvel, kultúrával, polgári jogrendszerrel, kollektív identitástudattal bíró katalánok ma állam nélküli nemzetnek érzik magukat. A világon több mint 7,5 millióan vallják magukat katalánnak. Katalónia legnagyobb városa Barcelona, több mint másfél millió ember lakja, és sok-sok turista keresi fel. A város egyik nevezetessége a bazilikája (lásd a képen), a másik az FC Barcelona focicsapat. Ki ne hallott volna róla?

Híres katalánok: Salvador Dalí, Pau Casals, Antoni Gaudí, VI. Sándor pápa, Ramon Llull, Jacint Verdaguer

A katalán függetlenséget támogató tüntetők és a spanyol rendőrök október elején már dulakodtak. Ki tudja, megtalálják-e a megoldást a nézeteltérésekre?

Az angyalok városából

Az alábbiakban Kaliforniában teszünk képzeletbeli zenei kalandtúrát. Bemutatunk két népszerű Los Angeles-i együttest, amely nemrég adott ki új albumot

Kaliforniai álom

Csaknem tíz éve, 2008-ban jelent meg a Hollywood Undead maszkos együttes debütáló albuma Swan Songs címmel. Az elmúlt, mondhatni egy évtizedben sok mindenen mentek keresztül a zenekar tagjai. A jó hír számukra viszont az, hogy a jelenleg öttagú formáció – név szerint Charlie Scene, Danny, Funny Man, J-Dog és Johnny 3 Tears – rajongótáborra Shady Jeff, Deuce és Da Kurlzz kilépése után is egyre népszerűbb. A Swan Songs után több albumot is megjelentettek, 2011-ben az American Tragedyt, 2013-ban a Notes from the Undergroundot, 2015-ben pedig a Day of the Deadet. A legújabb, sorrendben ötödik lemezüket nemes egyszerűséggel Five, illetve V címmel október vége felé adták ki. A lemezen tizennégy zeneszám kapott helyett, ezekből négyet már korábban bemutatottak. Az album a California Dreaminggel kezdődik. A Hollywood Undead tagjai egy interjúban beszéltek arról, hogy azért tették első helyre, mert szerintük ez a lemez legfontosabb dala. Azokról szól, akik Kaliforniába mennek, hogy valóra váltsák az álmaikat, de nem járnak sikerrel. Mivel a zenekar tagjai gyerekkoruk óta Kaliforniában élnek, számtalan, hírnévre áhítozó és pénzhajhász ember kudarcát látták. Az új albumról kiemelkedik a Black Cadillac című dal is, ez a lemez egyetlen zeneszáma, amely külső közreműködéssel jött létre. A Black Cadillac létrejöttében a Cypress Hill frontembere, B-Real rapper segédkezett. A Hollywood Undead már megkezdte világ körüli turnéját. Idén Amerika városaiban láthatók, a jövő év januárjától pedig Európában folytatódik a koncertkörútjuk. Budapesten

Maroon 5

egyén után kétszer is fellépnek, február 12-én és 13-án. A Five turné, vélhetően márciusban, Oroszországban ér véget. Az együttes zenei stílusa eléggé sajátos, az alternatív rock, a hiphop, a dance, a rap rock és a nu metal jegyei is fellelhetők a dalaikban.

Red Pill Blues

November első napjaiban jelent meg a Maroon 5 pop-rock együttes hatodik nagylemeze Red Pill Blues néven. Az albumon tíz dal található, ezek közül négy közreműködéssel jött létre. A már korábban megjelent What Lovers Do kapcsán SZA-val, a Help Me Out dalon pedig Julia Michaelssel dolgoztak. A

lemezen hallható továbbá a Who I Am, amelyen LunchMoney Lewis hallható, a Whiskey elkészítéséhez pedig ASAP Rocky járult hozzá. A Maroon 5 tagjai fiatalon kezdtek el zenélni. 1994-ben Kará's Flowers néven alapították meg zenekarukat, a frontember, Adam Levine és két másik társa 15 éves volt akkor, s csupán egy tagjuk volt két évvel idősebb. A Kará's Flowerst Adam Levine mellett Jesse Carmichael, Mickey Madden és Ryan Dusick alkotta. Három lemezt adtak ki, de nem értek el nagyobb sikert. 2001-ben átnevezték az együttest Maroon 5-ra, ami magában nem volt elég a sikerhez, viszont a 2002-ben megjelent Songs About Jane című lemezük révén világhírnévre tettek szert. Igaz, a lemez nem kavarta fel azonnal az állóvizet, de, ugyebár, ami nem megy elsőre, az majd megy másodikra. Így lehetett ezzel a Maroon 5 is, hiszen a következő évben újra kiadták, és ekkor már, kiváltképp a This Love, She Will Be Loved, a Sunday Morning és a Harder To Breath című dalok meghozták a várt sikert. A továbbiakban a Maroon 5 2007-ben kiadta az It Won't Be Soon Before Longe című albumot, 2010-ben a Hands All Overt, 2012-ben az Overexposedet, 2014-ben pedig a V-t. Érdekes, hogy a Hands All Overt szintén újra kiadták a megjelenést követő évben, csak azért, hogy hozzáraják eddigi talán legnagyobb slágerüket, a fülbemászó Move Like Jaggert, amelyen Christina Aguilera működött közre. Idővel a Maroon 5-hoz csatlakozott James Valentine, Matt Flynn, PJ Morton és Sam Farrar. Nem igazán váltottak tagokat, csupán Ryan Dusick lépett ki az együttesből.

Hollywood Undead

Beyoncé, mint Nala

Korábban is olvashattatok már arról, hogy Az oroszlánkirály élőszereplős változatban tér vissza a mozivásznakra. Ezt a film rendezője, Jon Favreau még az év elején bejelentette, mondván, hogy gőzerővel dolgozik a vadonatúj projekten. Később kiderült az is, hogy az új filmben Donald Glover kölcsönzi majd a hangját a film főszereplőjének, Szimbának, James Earl Jones pedig visszatér Mufasza hangjaként az eredeti, 1994-es rajzfilmből. Hónapokkal később megtudhattuk, hogy Beyoncé a legesélyesebb Nala szerepére, azonban az énekesnő leszerződése a filmhez több hónapig kérdéses volt, mivel épp akkortájt születtek meg a gyermekei. A stúdió hónapokig csak annyit tudott mondani, hogy amit csak lehet, megtesznek, mert nagyon szeretnék, ha csatlakozna a szereplőkhöz. Nemrég bizonyossá vált, hogy Beyoncé hivatalosan is elvállalta a szerepet, sőt a film zenealbumán is dolgozik. A film forgatása májusban kezdődött el, úgy tudni, hogy Jon Favreau felváltva dolgozott rajta A dzsungel könyve folytatása mellett. Az oroszlánkirály bemutatóját 2019 júliusára tették.

Hamarosan új album az ikrektől

A Marcus & Martinus, azaz M&M egy norvég popduó, amelyet egy Aikerpár, Marcus Gunnarsen és Martinus Gunnarsen alkot. Habár még csak 15 évesek, már több albumot kiadtak. Tízévesen Oslóban megnyertek egy tehetségkutató versenyt és innentől kezdve komolyan vették zenei pályájuk egyengetését. Első, debütáló albumuk Hei címmel 2015-ben jelent meg, majd pedig kiadták ennek bővített változatát is. A következő lemezük, a Together, tavaly jelent meg, de az M&M ikrek idén sem tétlenkedtek. A nyár folyamán, júliusban, két dallal is előrukkoltak, egyik a First Kiss, nemsokára rá pedig a Dance with You-t mutatták be. Októberben ismét egy új zeneszámot hallhattunk tőlük, ennek címe Make You Believe in Love. E hónap elején kiadtak még egy dalt, One Flight Away címmel, a napokban pedig megjelenik új lemezük, amelynek a Moments címet adták.

Képernyőre kerülhet

Folyamatban van annak a tervnek a kivitelezése, amely szerint képernyőre kerülne A Gyűrűk Ura regény- és filmsorozat televíziós adaptációja. Egyes filmértékesítések szerint tárgyalások folynak a sorozatot készíteni tervező cég és stúdió, valamint a regénysorozat írója, J. R. R. Tolkien hagyatékát kezelő örökösök között. A filmsorozat alapjául szolgáló regények egyébként 1954 és 1955 között jelentek meg az Egyesült Királyságban, később pedig a világ minden tájára eljutott a történet. Megfilmesítése régóta dédelgetett terv, de csak a 2000-es évek elején állt rendelkezésre az ehhez szükséges technikai háttér. 2001 és 2003 között három nagy sikerű film került a mozikba: látványos képek segítségével követhettük nyomon az izgalmas történetet. A főszereplőket nagy sztárok keltezték életre: Ian Holm, Andy Serkis, Ian McKellen, Christopher Lee, Viggo Mortensen, Orlando Bloom, Elijah Wood, John Rhys-Davies, Sean Astin, Sean Bean, Billy Boyd, Dominic Monaghan, Cate Blanchett és Liv Tyler.

A Star Wars és a modellek

Decemberben érkezik a Csillagok háborúja, azaz a Star Wars nyolcadik része, Az utolsó Jedik címmel. Ennek kapcsán nemcsak a kultikus sorozat rajongói égnak lázban, hanem a divatvilág is. A Harper's Bazaar divatmagazin felkereste a Csillagok háborúja egyik illusztrátorát, Brian Roodot és arra bízta, hogy a manapság nagy népszerűségnek örvendő vagy éppen feltörekvő modelleket, Kaia Gerbert, Bella Hadidot, Gigi Hadidot, Taylor Hillt és Kendall Jennert helyezze Star Wars- milióbe. A művész igent mondott a felkérésre, eredményképp pedig létrejött a Millennium Falcon előtt vonuló, a Halálcsillag folyosóján, a Hoth bolygó tundráján, vagy fénykarddal pózoló modellek képe. A mellékelt képen Kendall Jennert láthatod.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Isi”

Nyolcadikos lány vagyok, az a legnagyobb gondom, hogy eddig még nem volt egy fiúm sem. Volt már, hogy nagyon tetszett egy-egy fiú, de ennél tovább nem mentem. Ellenben vannak a barátnőim között olyanok, hogy még nem is szakítottak az előzővel, már találtak is maguknak másik fiút. Nem múlik el hét, hogy ne mutatnák be az új szerelmüket. Szerintem az is közrejátszik, hogy nem járok bulizni, mert nem engedik a szüleim. Egy-két lány születésnapjára elmehetek, de sosem szoktam későig maradni. Egy kisvárosban élek, ahol mindenki mindenkiről mindent tud, és a jóképű srácok már nem szabadok. A közösségi oldalakkal is próbálkoztam, cseteltem, de ez nekem nem jött be. Mit tegyek, hogy nekem is legyen barátom?

Válasz:

Kedves Isi!

Ha hiszed, ha nem, az égvilágon semmiről sem maradtál le! Valójában a te időd még nem jött el. Tudnod kell, hogy a járást és a szerelmi dolgokat nem kell sürgetni, és nem szabad elkapkodni. Még kevésbé jó, ha az első fiúval, aki az utadba kerül, elkezdesz járni, csak azért, hogy ne maradj el a többiektől. Nem szabad elfelejtened azt, hogy az emberi kapcsolatokban, a szerelmekben nem szabad versenyezni. Nem jó az, ha valaki nagyon „keresi” a szerelmet. Ezek a kapcsolatok gyakran rövid ideig tartanak vagy felszíneseek, komolytalanok. Még rosszabb, ha „gyakorlás” gyanánt mégy bele egy kapcsolatba, vagy azért, hogy a többiek lássák, hogy neked is van valakid. A járásnak akkor van értelme, ha érzelmek cseréje történik, ha szívesen töltöd vele a szabadidődet és még többre vágysz, és nem „idegesít” amit mond, vagy amit tesz. A bulizás sem garancia arra, hogy találsz magadnak olyan fiút, akibe beleszerethetsz, akihez odatartozol, hogy azt kapjad, amire vágysz, amiről álmodozol. A szerelmi viszonyra és a járásra is meg kell érni, és csak akkor belemenni, ha úgy érezzük, hogy készen állunk erre is. Addig pedig lehet gyakorolni, de más dolgokon. Pl. a barátkozáson, azzal, hogy olyan társaságban és olyan helyeken forogsz, ahol alkalmas van együtt lenni és beszélgetni mind a fiúkkal, mind lányokkal, ahol különböző emberi kapcsolatok alakulhatnak ki. A bulikon kívül számos más hely és alkalom van a barátkozásra és ismerkedésre. Pl. az iskolai szakkörök, sportrendezvények, művelődési egyesületek, tánciskola, nyári és téli táborok, színházi rendezvények... Tehát addig, amíg nem jön el a te időd, barátkozzál, barátkozzál, barátkozzál!

Jelige: „November”

Kedves Bizi!

Rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és az elsők között olvasom el a Bizalmas sorokat. Jó, hogy van egy rovat, ahol sokszor nagyon hasznos tanácsokat kapnak azok, akik jelentkeznek. Én is úgy döntöttem, hogy jelentkezek, megírom bajomat. Az én gondom most szeptemberben kezdődött, amióta iskolába járunk, és a barátnőkkel kapcsolatos. Nem tudom, mi ütött beléjük, de állandóan pletykálnak rólam! Ha észreveszem és megkérdezem, hogy miért pletykálnak, mindig azt válaszolják, hogy nem rólam van szó, hanem X.Y.-ről. Próbáltam már tisztázni a dolgot, beszélgetni róla, de nem sikerült, mert mindig elterelik a témát, és másról dumálunk. Nemrégiben buli volt a helyi diszkóban, ahova néha elengednek a szüleim. Amikor beszélgettünk, nekem azt mondták, hogy nem fognak menni, mert ott lesz egy ronda, visszataszító személy. Utóbb kiderült, rólam volt szó. Ezt nem tőlük tudtam meg, hanem egy másik lánytól. Nagyon megbántódtam, sokat sírtam emiatt. Hallgatok a dologról, mert barátnők nélkül nem tudom elképzelni az életemet. Kérlek, segíts, mit tegyek?!

Válasz:

Nagyon rosszul érezheted magad a sok kétellyel, a megbántódással, a kirekesztettség érzésével és azzal, hogy hülyének néznek. Azt hiszem, nincs olyan ember, aki, ha ilyet élne meg a barátaitól vagy más emberektől, ne bántódna meg, és akinek ez ne nyomná rá a bélyegét az egész életére. Bennem a harag is jelentkezett, amikor a leveledet olvastam, és biztos vagyok benne, hogy benned is van egy jó adag harag irántuk. Nyugodtan

felteheted magadnak a kérdést, hogy milyen barátok ezek, és minek kell az ilyen emberek barátsága neked. Remélem, nem kedveled azt, ha fájdalmat okoznak, és megaláznak. Ha mindez valóban áll, akkor nem kellene igyekezned a kedvükben járni és esdekelnél a barátságukért, mert nagyon csúnya viselkedést tanúsítottak irántad és eljött az idő, hogy más-más úton induljatok tovább, hisz valószínűleg az érdeklődési körötök, az értékrend-szeretek már nem azonos. Már nem ugyanazt akarják ők, mint te. Más elvárásaik vannak. Ajánlom, hogy ne akarjál mindenáron barátkozni velük. Hagyd őket, hogy a saját levükben főjenek. Biztos, hogy nem vagy egyedül és nem fogsz egyedül maradni, mert ha jobban belegondolsz, vannak az osztályodban, akik nem pletykálnak sem rólad, sem másokról, és biztosan szívesen töltenék veled szabadidejüket. Akad nem egy társad az osztályodban, a környezetben, akivel szívesen együtt vagy. Szólítsd meg őket, csatlakozz hozzájuk a szünetekben. A pletykákat pedig ne halld meg! Ne feledd, hogy minden csoda három napig tart. Gyorsan adódnak majd új dolgok, új történések, új szenzációk, amik elfeledtetik a pletykákat. Hogy ne gondolj ezekre a lányokra, kösd le magad valamilyen hasznos időtöltéssel: iratkozz be tánciskolába, tornára, néptánra, a versmondókhoz, természetvédekhöz, stb., olyan tevékenységre, ami megfelel az érdeklődésednek, és ahol érdekes embereket ismerhetsz meg, új barátokra, barátnőkre is szert tehetsz. Biztos, hogy nem maradsz magadra. Csak emelt fővel, nyitott szemmel és nyílt szívvel közeledj a többiekhez is.

Jelige: „Tini”

Hetedikes lány vagyok és nagyon nyomaszt, hogy nem tudom, hogy az egyik iskolatársam mit is érez irántam. Ha nincsenek velem vagy a közeli körben az osztálytársnőim, akkor nagyon kedves velem, sőt egyszer meg is akart csókolni. Pánikba estem, nem hagytam, elsöktem. Mindez azért történt, mert azt terjesztik róla, hogy szívtipró. Összetöri a lányok szívét – csak úgy, szórakozásból. A barátnőim azzal vigasztalnak, hogy „túl jó” vagyok hozzá. De én teljesen belezúgtam! Mostanában van, hogy nagyon kedves velem, amikor találkozunk, de van, amikor rám sem néz. Össze vagyok teljesen zavarodva, nem tudom, kinek higgyek, mit gondoljak az egészeiről. Kérlek, segíts!

Válasz:

Jó lenne, ha most a megérzéseidre hallgatnál, mert össze vagy zavarodva, és bizalmatlan vagy iránta. Lehet, hogy inkább az tetszik, hogy rámeccs volt veled. De biztos, hogy a fiú sem tudja, hogy mit is akar a lányoktól valójában. Nem tudom, hogy megvigasztal-e annak a ténye, hogy mindez, ami veled és a fiúval történik, nem egyedi dolog. Ne feledd, hogy az életben nagyon sok mindent tanulással sajátítunk el, így a nemek közötti viszonyokat és a másik nemmel való viselkedést is. Tapasztalatot szerzünk minden újabb szimpátiánkból, szerelmünkéből, néha pozitív, építő dolgokat, néha viszont negatív, fájó tapasztalatokat. Azt se feledd, hogy mind a ketten éretlenek és tapasztalatlanok vagytok. És sokszor megtörténik, hogy amikor egy kicsit megismerik egymást a személyek, kiderül, hogy a másik nem is olyan vonzó, mint amilyennek első pillanatban tűnt, már nem is érdekes. És ezt el kell fogadni. Az is nagyon biztos, hogy egy idő után már egy másik fiú dobogtatja majd meg a szívedet és csillogtatja meg a szemedet.

Amikor a szülők vitáznak

Azok a gyerekek, akiknek a szülei rendszeresen és erőszakos módon veszekednek egymással, idősebb korukra lelkiileg bizonytalanabbak lesznek, sűrűbben jelentkeznek náluk a depresszió, a szorongás és gyakoriak a magatartásbeli gondok. Így tartja a szakirodalom. Ugyanakkor azokban a családokban, amelyekben szintén előfordulnak konfliktusok, ám azt a szülők intelligens módon, erőszakmentesen oldják meg, a gyerekek nem szenvednek semmilyen károsodást. A gyerekek lelki biztonságához tehát nem szükséges teljesen konfliktusmentes légkör, sokkal fontosabb, hogy a felmerülő gondokat megfelelő módon kezeljék a szülők.

A szülőknek tudatában kell lenniük, hogy veszekedéseiket a gyerekek is hallják és látják, és a szülők viszonyát gyakran saját magukra is kivetítik. A gyerekek érzelmi biztonságához tehát olyan szülői háttér szükséges, ahol a felmerülő nézeteltéréseket intelligens módon, erőszakmentesen oldják meg a szülők.

A nyílt vita ugyanakkor akár fejlesztő is lehetne a gyerekek számára, ha tudják, a vita tárgyának nincs köze a személyükhöz, és ha megtapasztalták már, hogy a vita végső soron nem borítja fel a család életét. Nézetkülönbségek, konfliktusok akadnak, és minden helyre kerül, ha a vita után a kibékülés következik.

TESZT

Sértődékeny vagy?

Elég egy rossz szó, és már meg is sértődsz? Vagy épp ellenkezőleg, bármit mondanak, minden leperog rólad? A teszt megmutatja, hogyan találhatod meg az egyensúlyt!

1. Könnyezik a szemed hagymapucolás közben?

- a) Persze. Amúgy is könnyen elbőgöm magam. (0 pont)
- b) Igen, de nem veszek róla tudomást. (4 pont)
- c) Természetesen, ezért próbálok bevetni néhány házi praktikát. (2 pont)

2. Az üzletben egy srác akar eléd tolakodni, de nem engeded.

Erre a srác sértő megjegyzést tesz rád. Mit gondolsz?

- a) Hogy viselkedhet így? Hiszen nem bántottam meg semmivel. (0 pont)
- b) Nem hagyom annyiban, visszavágok. (2 pont)
- c) Egy percig sem vagyok hajlandó foglalkozni egy ilyen szemtelennel. (4 pont)

3. A romantikus filmek néha megríkatják az embert. Te is így reagálsz a szomorú jelenetekre?

- a) Lehet jó a film, de ettől még nem kell elpityeredni. (4 pont)
- b) Már az első érzelmes résznél kicsordulnak a könnyeim. (0 pont)
- c) Megkönnyezem, de csak titokban. (2 pont)

4. Testvéred, miután hazaérkezik a suliból, egy szó nélkül bezárkózik a szobájába. Ki tudod találni, mi lehet a baja?

- a) Persze, csakis szerelmi bánat állhat a dolog háttérben. (4 pont)
- b) Fogalmam sincs, de próbálok kitalálni. (2 pont)
- c) Már előző nap elmesélte, mi bántja. (0 pont)

5. A barátóid összebújva beszélgetnek, és zavartan elhallgatnak, amint te belépsz a helyiségbe. Mi jut eszedbe?

- a) Egy ideje sejtem, bajuk van velem. (0 pont)
- b) Meg akarnak lepni valamivel. (4 pont)
- c) Inkább megkérdézem, mielőtt téves következtetéseket vonnék le. (2 pont)

6. A barátodnak nem tetszik a hajszíned. Mi legyen?

- a) Én sem kedvelem az ízlését. (4 pont)
- b) Talán nem is szeret? (0 pont)
- c) Igaza van. Ha őszinte akarok lenni, szerintem sem áll jól ez a hajszín. (2 pont)

7. Sokszor megviccelnek mások?

- a) Nem, én viszont felültetek másokat. (4 pont)
- b) Igen, sajnos gyakran vagyok a célpont. (0 pont)
- c) Épp ellenkezőleg. Megvédem a gyengébbeket az ilyen helyzetektől. (2 pont)

8. Gyakran előfordul veled, hogy unatkozol?

- a) Igen, különösen, ha egyedül vagyok. (0 pont)
- b) Néha, ha valami már rutinná vált. (2 pont)
- c) Nem. Mindig van elfoglaltságom. (4 pont)

Értékelés

0–10 pont: Az érzékeny

Érzékenyen reagálsz a környezetedre. Könnyedén beleképzeled magad mások helyzetébe, és megérzed, mi a bajuk. Hamar megbántódsz és sírva fakadsz, nem tudod kezelni a kritikát. Vigyázat, aki túlérzékeny, az hajlamos a bizalmatlanságra, és sokszor úgy érezheti, nem értik meg. Igyekezz minél többször nevetni magadon, így könnyebben viseled majd a kritikát.

11–21 pont: A diplomatikus

Csak akkor bántódsz meg, ha igazságtalan vád ér. Képes vagy megvédeni magad, kiválóan érvelsz. A kritikát komolyan veszed, kiértékeled, és ezáltal fejlődsz. Vigyázz, ha túlzásba viszed, a többiek úgy érezhetik, a valódi érzéseidet akarod elrejteni. Hallgass a megérzéseidre! Reagálj ösztönösen, hogy teret adhass az érzelmeidnek. Így elkerülheted a pszichoszomatikus zavarokat, pl.: az álmatlanságot.

22–32 pont: Az érzéketlen

Rólad minden leperog, nem izgat, mit gondolnak mások. Állandóan van valami dolgod, hol a barátaiddal vagy elfoglalva, hol a hobbiid köt le. Magabiztos és optimista vagy, megfontolod a kritikát, de csak ritkán veszed azt magadra. Határozott viselkedésed érzékeny belső takarhat. Néha mutasd ki, ha megbántanak. Akkor ismerik meg az igazi arcod, ha nem emelkedsz mindig a dolgok fölé.

Arcbőrtípus és ápolás

Ahhoz, hogy megfelelően ápoljuk arc bőrünket, első lépésként meg kell tudnunk, milyen típusú arc bőrünk van. Fontos tudni, hogy bőrünk állapotát sok tényező befolyásolja, ami változást okozhat, ezért nem elég egyszer megállapítani a bőrtípust. Ilyen tényezők lehetnek az életmód, az életkor, de olyan környezeti hatások is, mint az időjárás, az évszak, a víz keménysége, lakóhelyünk klímája. Ha már ismered bőrtípusod jellemzőit, könnyedén észreveszed magad is, ha változás történik arcbőrödön. A legbiztosabb módszer, ha felkeresel egy szakembert, bőrgyógyászt vagy kozmetikust, aki segít neked megtalálni a választ. Különösen a problémás bőrrel érdemes szakemberhez fordulni, hogy mielőbb megtaláld és felszámold a probléma okát. Természetesen magad is elérhetsz eredményt, ha tudod, mi jellemző egy-egy bőrtípusra. Ebben segíthet a következő leírás.

Normál bőr

Felszíne sima, rózsás, egyenletes színű, egészséges fényű. Jó a vérkeringése, szemmel alig látható pórusok vannak rajta, mitesszerek nincsenek. Pattanás ritkán fordul elő. Rugalmas, bársonyos tapintású. Nyáron zsírosabb lehet, fűtési szezonban pedig szárazabb a megszokottnál.

Zsíros bőr
Olajosan fénylik a felszíne, mitesszeres, gyakran pattanásos, aknés, jól látható tág pórusokkal.

Száraz bőr

Hámlásra hajlamos, könnyen kicserepededik. A szokásosnál vékonyabb, átlátszó. Szürke, fakó színű, csökkent rugalmasságú. Korán ráncosodhat, vízhiányos.

Zsírhíányos bőr

Egészséges, üde színű, rugalmas. Előfordulhat mitesszer is kis számban.

Kombinált/kevert bőr

A felsorolt bőrtípusok keveréke. Leggyakrabban zsíros a T-vonal (homlok, orr, áll).

Érzékeny bőr

Bármely típus lehet érzékeny. Kipirosodik, viszket, könnyen leég napsütésnél, a kozmetikai szerekre rosszul reagál.

A bőrápolás fontos momentuma, hogy a bőrtípusunknak megfelelő kozmetikumokat használjuk. Ha tudod, milyen a bőrtípusod, könnyebben megtaláld a neked való termékeket.

Hogyan ülünk helyesen?

Meglepően sok időt töltünk ülő testhelyzetben egy átlagos nap alatt: ülve fogyasztjuk el a reggelinket, buszon vagy autóban ülve zötykölődünk az iskola felé. Napi 5-6 órát töltünk az iskolapadban, majd az ebédlőasztalnál, íróasztalnál, a számítógép előtt. Este pihenésképp leheveredünk a tévé elé. Sok más szabadidős tevékenység – például a mozizás, kávézás – is ülésre kényszerít. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a helyes testtartást minél fiatalabban elsajátítsd, hiszen ezzel elejét veheted komolyabb betegségek kialakulásának.

Milyen problémákat okoz a helytelen ülés?

A helytelen ülés többek között rövidebb-hosszabb ideig tartó hát-, nyak-, váll- és végtagfájdalomhoz vezethet. A fájdalom kisugá-

rozhat a fejbe is, ezzel fejfájást okozva, és növeli a stressz és a fáradtság szintjét. A helytelen ülés hosszú távon komoly elváltozásokat idézhet elő az izom- és csontrendszerben, legfőképp a hát izmaiban és a csigolyákban.

Az egészséges ülés titka

Egy kényelmes tanulószobában a következő követelményeknek kell teljesülniük:

– A szék olyan magas legyen, hogy talpaid kényelmesen megpihenjenek a talajon. Ha túl magas a szék, keríts magadnak egy lábtámaszt. Semmiképp se tedd keresztbe a lábad ülés közben!

– A székek jól meg kell támasztania a hátadat, ez biztosítja, hogy a gerinc kettős S alakja nem károsodik. Húzódj közelebb az asztalhoz, és ne görnyedj az asztal felé! – A jó szék csak

annyira mély, hogy pár centiméternyi rés maradjon a térdhajlatod és az ülőke elülső része között.

– Az asztal magasságának meg kell engednie, hogy a könyököd derékszöget bezárva pihenjen meg az asztalon. A székek kartámaszának ugyanilyen magasnak kell lennie.

– Ha számítógépezel, a monitor karnyújtásnyira legyen a szemedtől, és a monitor teteje legyen a szemekkel egy magasságban.

– Fitneszlabdát is egyre többen használnak szék helyett, aminek előnye, hogy a hát izmait folyamatos egyensúlyozó mozgásban tartja, és ezzel „aktívává” teszi az ülést.

Kelj fel, mozogj és nyújtózkodj!

Az órákig tartó ülés megnöveli az elhízás, a cukorbetegség, a szív- és érrendszeri megbetegedések kialakulásának kockázatát. A negatív hatásokat az is érezheti, aki egyébként rendszeresen sportol. Íme néhány tipp az üléssel töltött idő csökkentésére:

– Jól mozgasd át magad az órák közti szünetben!

– Tévézés közben kelj fel a fotelből, amikor reklámot adnak!

– Járkálj, miközben telefonálsz!

– A tömegközlekedési eszközökön add át a helyed azoknak, akiknek igazán szükségük van rá!

– Közlekedj minél többet gyalog vagy biciklin, szállj le egy megállóval hamarabb, és sétálj az úti célig!

Amilyen zenét hallgatsz, olyan vagy

Válószerűleg mindenki hallott már azokról a sztereotípiákról, amelyek bizonyos zenei stílusok kedvelőivel kapcsolatban merülnek fel egyes emberekben, pl. sokan váltig állítják, hogy a metálrajongók agresszívok és tipikus „rosszfiúk/rossz lányok”, a klasszikus zene hívei pedig a „mama kedvence” kasztba tartoznak. Mennyi igazság van ezekben az elméletekben? Egy kutatás során különböző zenei stílusokban mozgó emberek személyiségét tesztelték, s igen meglepő eredmények születtek. Lássuk tehát a csoportok legjellemzőbb személyiségjegyeit:

Rap

- Nagy az önbecsülésük
- Nyitottak, keresik más emberek társaságát
- A feltételezésekkel ellentétben nem feltétlenül agresszívok

Indie, rock, metál

- Viszonylag alacsony az önbecsülésük
- Kreatívok
- Intellektuális beállítottságúak
- Hajlamosak a passzivitásra

- Kíváncsiak
- Szabad szelleműek
- Hajlamosak a nyugtalanságra, a türelmetlenkedésre

Jazz, soul és blues

- Magas az önbecsülésük
- Kreatívok
- Nyitott, társaságkedvelő egyéniségek
- Rámenősek, magabiztosak
- Szabad szelleműek
- Intellektuális beállítottságúak
- Nyitottak az új élményekre

Country, népzene

- Motiváltak, szorgalmasak
- Hagyománytisztelők
- Konzervatívok
- Extrovertáltak
- Érzelmileg stabilak

Pop, trendi slágerek

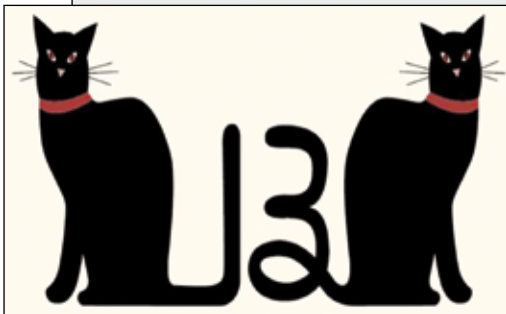
- Magas az önbecsülésük
- A szokások, tradíciók hívei
- Motiváltak, szorgalmasak

- Extrovertáltak
- Konzervatívok
- Öszinték

Klasszikus zene

- Magas önbecsülésűek
- Kreatívok - Introvertáltak
- Szabad szelleműek
- Kifinomultak
- Kíváncsiak

1885-ben XII. Alfonz spanyol király látogatást tett egy kolerakórházban, majd hazatért, hogy családjá és udvaroncái körében megvacsorázzék. A véletlen úgy hozta, hogy éppen tizenhárman ültek az asztalnál. „Az utolsó vacsorán is tizenhárman voltak – szólalt meg vészjósló hangon öfelsége. – Vajon ki az közülünk, akiért először jön el a halál?” Érte jött el. A tizenharmadmagával elköltött vacsora után 13 nappal elvitte a kolera. Mi sem természetesebb, mint hogy a dolognak híre kerekedett, és a 13-as számot baljós előjelnek, a szerencsétlenség hírnökének kezdték tekinteni. Hiszen köztudott, hogy a bibliai utolsó vacsora után ketten is meghaltak – Krisztus és Júdás –, és a 13. vendég okozta a bajt Csipkerózsika meséjében is.

Már évekkel Jézus születése előtt is szerencsétlennek tartották a 13-as számot, aminek hátterében részben az állhat, hogy többnyire a 12-es számot tartották a teljesség számának, aminek megfelelően egyébként az Olümposzon is 12 istent „helyeztek el”, továbbá számos ókori kultúrában – így a sumérokéknál és az ókori indiaiaknál – két, 12 óras részre osztották a napot,

Szerencsétlen-e a 13-as szám?

Kínában pedig a teljes napot 12 részre osztották. A tizenkettes szám különlegesen pozitív megítélésére még számtalan példát találhatnánk, több ókori kultúrában ennyi idős kortól

tartották a lányokat „érettnek”, a hinduk hite szerint az Anáhata jelképe egy tizenkét szirmú virág, továbbá megfigyelhetjük, hogy Odinnak is 12 fia volt az északi mitológiában. Mellesleg gyakran egy év is 12 hónapból állt (bár nem minden esetben.) A tizenhárom szám ezzel szemben „baljóslatú” lehetett, hiszen túlmutatott ezen a teljességen.

A sok pletyka következtében a babonás emberek szerencsétlen számnak tartják a 13-as számot ma is; másoknak viszont éppen ez a szerencseszámuk. Richard Wagner például valóságos rajongott a 13-asért, amely valóban nagy szerepet játszott az életében. 1813-ban született, 13 betűből áll a neve, 13 zenedrámat írt és pályája számos sikere fűződött különböző hónapok 13. napjához. Több országban – így nálunk is – különösen akkor tartják a 13-ast sorsdöntő számnak, ha a hónap 13. napja éppen péntekre esik. A jóslatokra, babonákra hallgatók ilyenkor nem kezdenek semmilyen vállalkozásba, s ha tehetik, legszívesebben ki sem mozdulnak az utcára. Ezzel ellentétben sok szerencsejátékos várva várja a péntek tizenháromat: hitük szerint ilyenkor a legnagyobb az esély a nagy nyereményre.

Akárhogy is, azért nem mindenki tart a 13-as számtól. Olaszországban például a „fare tredici” (tizenhárom csinálni) kifejezés annyit tesz, mint megütni a főnyereményt. Itt a 17 a szerencsétlen szám, Kínában és Tajvanon pedig a négyes szám az, amely babonás rettegést kelt egyesekben.

A BMW müncheni székházában nincsen 13. szint, csak egy kék rés

REJTVÉNY

1	2	3	4	5	6	7		8	9	B↓
10							☼	11		
12		☼	13		☼	14	15		☼	L
	☼	16			17				☼	D
18	19		☼	20		☼	21		22	
23			24	☼	25	26	☼	27		
	☼	28		☼	29		30	☼	☼	U
☼	31			32					33	
34		☼	35					☼	36	

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. Egy közmondás, 10. Kutyákkal vadászik, 11. Én latinul, 12. Nyugat, 13. Numero, 14. ... mail, 16. Szünni nem akaró tetszésnyilvánítás, 18. Férfinév, 20. Szerb előljáró, 21. Felső ellentéte, 23. Kalászos növény, 25. Németh Miklós, 27. Férfi ruhadarab, 28. Búza közepe, 29. Angol igen, 31. Ide megy az iskoláskor előtti gyerek, 34. Házórző, 35. Ahogy, 36. Indulatszó.

Függőleges sorok: 1. A tananyagot megszabó hivatalos utasítás, 2. Elme, 3. Nátrium, 4. Persely, 5. Ázsiai ország, 6. J. S., 7. Haza betűi, 8. Árpagyöngy, 9. Y. G., 15. Após népiesen, 16. Olasz tűzhányó, 17. A településtől távolabb levő kis farmról való, 19. Szolmizációs hang, 22. S. N., 24. Fiatalos köszönés, 26. Enyém németül, 30. Sánta egyneműi betűi, 31. Orosz folyó, 32. Babits Mihály, 33. Urbán Ernő.

Betűrejtvények

1

S	KA
O	

2

SZ
MI

3

TE
TŐ

4

SZ	NA
LO	

Skandináv rejtvény (32.)

Rejtvényünk megfejtése egy novemberi időjósó mondás

	TAKARÍT	FOTÓJA (ÉK. H.)	ÖNTUDATRA EBREDEÉS	TESZI BETŰEI	EGYFAJTA SZÖVET	FÉRFINÉV	LOMBOS NÖVÉNY	◆
	NORD	MÉRGES KIGYÓ	DURCÁS	-RA, -...		EZ		Á
	ÚJSÁG-ÍRO					NAP SZERBŰL		
	PAPI					REPCE		
	MÉLTÓSÁG				ÉRZÉKSZERV	EGYENMŰI	AUSZTRIA	
HIDROGÉN	ÉSZ SZERBŰL	ZENTA ELEJE	401		KAPÁL BETŰI			
SUROLO-SZER	3,14				RONA			
	HAJNAL...				EGYENMŰI			
	TENGER NÉMETŰL		O.E.		A RAB ŰL MÓGOTTE NEM HASZNÁL		FEJ KÖZEPE	
DÉL	HINDU ISTENSÉG		TALAJT MŰVEL				BÉR BETŰI	
SIVATAGI ÁLLAT	45		DE			ÉKEZETTEL SIR	RÁKOSI VIKTOR LATIN KÖTŐSZÓ	
		ÓDON	DEHOGY!	KIS PATAK				
		KÉN	NEVELŐ	ZÉRÓ		PAD KÖZEPE	FORDÍTVA FIGYEL	
						NORD		
◆	L							L

Megfejtések: Keresztrejtvény: - TANULJ, HOGY BOLDOGULJ. Betűrejtvények: 1. SONKA, 2. SZALÁMI, 3. TEPERTŐ, 4. SZALONNA. Skandináv rejtvény: NOVEMBERBEN FÁN A LEVÉL, HIDEG LESZ A MOSTANI TÉL.

Ki kicsoda a mesevilágban?

Emlékeztek még a mesék csodalényeire? Ott volt a jó tündér, aki varázspálcával hadonászott, na meg a mindent elcsenő rosszcsonnó manó. Bár a kobold is a kincsekre pályázott, nem? Tündérszótárunk segítségével tisztázhatjátok, ki kicsoda.

Tündérek

Általános jellemzőik:

Róluk elsősorban a kecses, törékeny, kivételes szépségű, ember formájú lények jutnak eszünkbe. Azokon a vidékeken, ahol leginkább megjelennek a népmondákban (például Írország), helyi népviseletben képzelik el őket. A tündérek szeretik a szép holmit, ezért ruhájukat aranycsillámokkal, sapkájukat tollal díszítik, a fejükön gyakran viselnek drágaköves koronát. A nők haja mindig hosszú. Akadnak köztük parányiak, de ember nagyságúak is. Vásárokat, piacnapokat szerveznek maguknak, de kedvelik a vidám tivornyákat is. Játszanak pánsípon, dudán, cimbalmon, tamburinon, hárfán, sípon és dobon. Szeretik a rendet, a titoktartást, és nagylelkűek.

Hatásuk az emberre:

Utálják, ha kiléssük őket. A fogság elől márdár alakjában el tudnak menekülni. Hálásan fogadják viszont, ha friss vizet, tejet, sajtot kenyeret, bort, süteményt hagyunk nekik. Azt ne várjuk, hogy meg is eszik az ajándékot, mert csak a belső lényegét veszik magukhoz. Cserébe a jó tündérek inspirálnak minket, és – ötleteket adva – segítséget nyújtanak nekünk.

Jó tudni:

Mindig megtorolják a sérelmeiket. Nem állhatják a hideg vasat, de a folyó felett sem

mernek átugrani. Megijednek a sótól, a csengőktől, a lópatkótól, a füttyszótól, az ujjpattintástól. Nem kedvelik az orbáncfüvet, a piros verbénát, a százsorszépet, a madárberkenyét, a négylevelű lóherét. Azt is megsűgjük, hogy állítólag, aki átnéz egy kőbe fúrt lyukon, könnyűszerrel megláthatja a tündéreket...

Koboldok

Általános jellemzőik:

A hercegnő és a kobold című meséből ismerősek lehetnek ezek a kis gonosz lények, akik el akarták rabolni Angelicát a fényből a sötétségbe. A hiedelem szerint a koboldok a mocsarakban élnek, s ehhez a világhoz alkalmazkodott a külsejük is. Az ujjaik között úszóhártyák feszülnek, a fogaik pedig olyan hegyesek, mint a ragadozó halaké. Nem nyújtanak valami bizalomgerjesztő látványt: csúf, nagy fülük van, a szemük düledt, ráadásul bűzös mocsárszaguk van. Leginkább halakat, moszatokat esznek. Maguknak való, önző lények, közösségi életet csak muszájból élnek.

Hatásuk az emberre:

Általában félnek az idegenektől, de amikor csak tehetik, ártanak nekik. Ha netalán mocsaras vidéken járnánk, nézzünk jól körül, mert a koboldok csapdákat állítanak azoknak, akik botor módon a területükre tévednek. Tévútra csalogatják és kifosztják az ártatlanokat. Persze a megszerzett kincseken aztán jól összevesznek...

Jó tudni:

A zsákmányszerzés a legfőbb ok, amiért hajlandóak egymással társulni, de kizárólag arra az időre. Ha csetepatéra kerül sor, akkor lándzsával, szigonnyal támadnak. A közelhar-

cot legszívesebben elkerülik. Sokan összekeverik őket a vízimanókkal, amit zokon vehet a manótársadalom.

Manók

Általános jellemzőik:

A kis termetű, nagy fülekkel ábrázolt, hegyes sipkás élőlények dolgozók és kitartók. Számos fajuk létezik, és általában kisebb kolóniákban éldegélnek az erdőségekben. A Zöldek a legszorgosabbak, mert szaporán gyűjtögetik az élelmet az odúikban. A Barnáktól egyetlen éléskamra sincs biztonságban, mert kilopkodják mások tartalékait. A Kóborlók állandóan vándorolnak, mint a telepések, míg a Vízimanók valamilyen vízpart közelében vernek tanyát. A Bölcsek járatosak a növények és az állatok világában, az időjárás rejtelmeiben, szembeszállnak a betegségekkel, és varázshatalommal rendelkeznek. Ha valamilyen problémába ütköznek, rövid távú megoldást keresnek, vagy kikérik a manóbölcsek tanácsát. Az apró teremtményeket már az ókoriak is afféle házi istenséggént tisztelték, és áldozatot mutattak be nekik.

Hatásuk az emberre:

Segítőkések, de szeretnek bennünket megleckéztetni. Az ártalmatlanabbja ezt vidám tréfákkal teszi, de még a manófajok között is léteznek ártó szándékúak. A kis kópék híres képviselője Shakespeare Puck nevű hőse, aki a Szentivánéji álomban idézi elő a bonyodalmakat.

Jó tudni:

A látszat ellenére erősek, fürgék, ezért tudnak egy szempillantás alatt kerekét oldani, ha csínytevésen kapják őket. Különös szimbolizmusban élnek a természettel, még az állatok nyelvét is értik. Vigyáznak a növényekre. Ha egy fát nagyon nehéz kivágni, gondoljunk arra, hogy biztosan egy manó óvja.

Kecsap

Marcika éppen reggelizik, anyukája pedig a kecsapos üvegből próbálja kirázni a maradékot, amikor cseng a telefon. Az anya megkéri a fiát, hogy vegye fel. A vonal végén az asszony főnöke jelentkezik.

– Csókolom! – üdvözlí Marcika.
– Most nem tudom adni az anyukámat, mert éppen az üveg fenekére néz.

Programírók

– Mi az abszolút rossz kijelentés egy számítógépes programokat gyártó cégnél?

– Majd ha fagy!

Fogfájás

Kovácsnak szörnyen fáj a foga, egész éjjel nem tud aludni, csak nyög és jajgat.

– Legyél rám tekintettel! – szól rá a felesége. – Ahogy elalszom, rögvest fölriasztasz a nyögdécseléssel.

– Én sem bírom lehunyni a szemem.

– Jó, jó, de neked legalább fáj a fogad!

Ing

Pacsmag bemegy a divatárúüzletbe:

– Kérek egy inget, negyvenes gallérral.

– Olyat, amilyen uraságodon van?
– Hová gondol? Tisztábat.

Aranyóra

Pemete késő este a főutca aszfaltját nézi, mintha keresne valamit. Szembe jön vele a szomszédja, Lucerna, és megkérdi tőle:

– Hát te mit keresel?

– Az aranyórámat.

– Hol veszett el?

– Az egyik mellékutcában.

– Hát akkor miért a főutcán keresed?

– Mert itt sokkal világosabb van.

Hűvös fogadtatás

– Az éjszaka betörők jártak nálunk – meséli Karfiolné baráti társágban. – Az uram nagyon hűvösen fogadta őket.

– Hogyhogy hűvösen?

– Olyan hűvösen, hogy még a foga is vacogott.

Hibás kötet

– Mondja, kisasszony, ki lehetne cserélni ezt a hibás könyvet? – kérdi Pacsmag a könyvesbolti eladónót.

– Természetesen. Mi a hibája?

– Nem tetszik a vége.

Elég ennyi

A főnök összehívja munkatársait az irodában:

– Kedves kollégák, én holnap néhány hétre elutazom. Van valami kívánságuk?

A főnök szavait néma csend követi, mígnem megszólal egy udvarias hang:

– Nincs. Tökéletesen elég, hogy elutazik.

Vagyonmegosztás

A motoros megáll a piros lámpánál, majd teljesen váratlanul eldől jobbra. A mellette álló autós kiszól az ablakon:

– Segíthetek, uram?

– Nem, köszönöm, nincs semmi baj, csak elhagyott a feleségem – tápáskodik fel a motoros.

– Azt akarja mondani, hogy ezért borult fel a piros lámpánál?

– Igen, ugyanis a nejem elvitte magával az oldalkocsit.

Remek nap

A skót templomban istentisztelet után körbeadják a perselyt, ám az üresen tér vissza a paphoz.

– Jó napunk van – mondja a pap örömmel. – Legalább a persely viszkakerült.

Szegény beteg

Az orvos összefut az utcán a barátjával.

– Hová sietsz annyira? – kérdezi a cimborája.

– Ne is kérdezd! Már két hete járok egy beteghez.

– Szegény! Mi a baja?

– Nem tud fizetni.

Nézőpont

– Nos, a szíve kissé gyengécske, uram, de én azért nem aggódom – mondja az orvos a vizsgálat után.

– Nézze, doktor úr – feleli a páciens –, ha az ön szíve lenne gyenge, akkor én sem aggódnék!

Lassú hajtás

– Ugye, tudja, miért állítottam meg? – kérdezi a rendőr a vadul száguldozó autóst.

– Tudom. Azért, mert túl lassan hajtottam.

– Még hogy lassan?! Száznyolcvannal ment lakott területen! Ez magának lassú?

– Nézze, biztos úr, ha kétszázharminccal hajtottam volna, akkor most nem lennék itt.

Néhány óra késés

A vidéki városkából minden délután indul személyvonat a fővárosba. Negyed hatkor megérkezik az állomásra egy férfi, és megkérdi az állomásfőnököt:

– Mondja, késik valamennyit a délutáni vonat?

– Igen, késik néhány órát.

Az utazó erre beül a restibe vacsorázni. Néhány perc múlva füttyszót hall: a vonat befutott az állomásra. Emberünk rohan kifelé felelőségre vonni az állomásfőnököt:

– Miért mondta, hogy a vonat néhány órát késik? Hiszen öt perccel múlt fél hat, és a szerelvény már itt is van!

– Elnézést – feleli derűsen az állomásfőnök –, de ez még a tegnapi vonat.

Kiváló életmentő

Gyöker megkapja a Kiváló Életmentő kitüntetést. Barátja, Gyömbér gratulál, de azért megkérdezi:

– Mondd, hogyan kaphattál kitüntetést egy fuldokló kimentéséért, amikor nem is tudsz úszni?

– Tudod, épp a Balatonon csónakáztam, amikor észrevettem, hogy egy ember fuldoklik.

– Aha, így már értem. A csónakkal kimentetted a fuldoklót?

– Nem, dehogys! Egyszerűen szóltam neki, hogy álljon le nyugodtan, mert csak térdig ér a víz.

Meg-megállva

Szatymazi bemegy az óráshoz a kutyájával, és így szól:

– Elhoztam magának a Bodrit.

– A Bodrit? – kérdi az órás elképedve. – Hát mit csináljak én vele?

– Nézze meg, mi a baja! Ugyanis minden öt percben megáll.

Profi írásszakértő

– Szervusz, Padlízán komám! Honnan jössz?

– A grafológustól. Elvittem neki az írásmomat.

– No és mit gondolsz, tényleg ért hozzá?

– Azt hiszem, igen.

– Miből gondolod?

– Abból, hogy előre kérte a honoráriumot.

Mexikói profiliga

Az isten háta mögötti mexikói focipályán a jobbszélő megiramodik a partvonal mellett. Egyszerre dörrenést hall, és pisztolygolyó süvít el a füle mellett. A játékos megtorpan:

– A mindenit! Úgy látszik, a játékevezető észrevette, hogy lesre futottam...

Etetés

– Mondd csak, Fülöpke, megtetted a papagájt?

– Igen, anya.

– Mivel?

– Hát a macskával.

A kígyójel titka

Elgondolkoztál-e már azon, hogy miért látunk kígyójelet a gyógyszer-tárazakon? Egy régi favicc szerint azért, mert a gyógyszerekkel a betegeket „kigyógyítják”. Valójában egy botot látunk, amelyen két kígyó tekeredik, és egymásra tekint. A nevezetes bot neve görögül futárbotot jelent, s a futárok vitték kezükben, mintegy „útlevélként”. Kígyó akkoriban még nem volt a boton, legfeljebb olajfalevél, máskor néhány szalag. Ez a bot a görögök hite szerint varázserejű volt. A szalagokból aztán idővel kígyóábrázolás lett, lévén ez a hulló Hermész (a rómaiaknál Mercurius)

isten jelképe. A kígyós bot már messziről jelezte, hogy az istenek küldötte fontos hírrrel siet valahova. A kígyós botnak tehát eredetileg semmi köze nem volt a gyógyításhoz. A görögöknek azonban volt egy istenük, Aszklépsziosz, aki az orvosok és a gyógyítás támogatója volt, s kígyó alakban tisztelték. Hogy miért? Elképzelésük szerint a kígyó mutatta meg az utat bizonyos gyógyfűvekhez. Ez a kétféle jelkép olvadt később egybe. Néha maga az isten, néha pedig Hügieia nevű lánya tartotta kezében a kígyós botot, immár valóban a gyógyítás szimbólumaként.

Hogy mondták a rómaiak?

A római közmondások, szállóigék még napjainkban is élnek az emberek emlékezetében. Szerepelnek az újságokban, könyvekben, emléktáblákon. Ismerkedjünk meg néhány, még ma is használt római közmondással latinul és magyarul is!

- Bis dat, qui cito dat. – Kétszer ad, aki gyorsan ad.
- Errare humanum est. – Tévedni emberi dolog.
- Historia est magistra vitae. – A történelem az élet tanítómestere.
- Hodie mihi, cras tibi. – Ma nekem, holnap neked.
- Repetito est mater studiorum. – Az ismétlés a tudás anyja.
- Alea iacta est. – A kocka el van vetve.
- Ut sementem feceri, ita et metes. – Ki mint vet, úgy arat.
- Non scholae, sed vitae discimus. – Nem az iskolának, az életnek tanulunk.
- Quisque suae fortunae faber. – Ki-ki a maga szerencséjének a kovácsa.
- Carpe diem! – Használd ki a napot!
- De mortuis nihil, nisi bene. – A halottakról semmit, hacsak jót nem.
- A capite foetet piscis. – Fejétől bűzlik a hal.

Szólásmagyarázat

Lássuk a medvét!

Azt fejezik ki vele tréfásan, hogy térjünk a lényegre, lássuk a dolog velejét! A szállóigészerű közmondásnak két forrása is lehet. Az egyik szerint a múlt század elején igen népszerűek voltak az olyan heccok, vagyis előadások, melyeken kutyákat uszítottak egymásra vagy valamely fogságban tartott vadállatra, farkasra, vaddisznóra, főképpen azonban medvére. A közönség számára olyan vonzóak voltak ezek a látványok, mint a bikaviadalok vagy lóversenyek.

A másik ok: 1833 és 1839 között magyar színpadokon gyakran játszották Alois Gleich Albert der Bär, oder die Weiber von Weinsberg című darabját, melyet magyarul Toldi Miklós és a kőszegi hős asszonyok címen adtak elő, és melynek címlapján a Medve Albert név is szerepelt. Feltehető, hogy az előadás közben, Toldi Miklós szóáradatát félbeszakítva, elhangzott a türelmetlen közbekiáltás, amellyel egyrészt a színpadon említett Medve fellépését, másfelől a heccből közkedvelt medvét követelték.

Gyakori helyesírási hibák

HELYES	HELYTELEN
„idézőjel”	"idézőjel"
... („három pont”)	... (három darab pont)
0-t, 0-s	0-át, 0-ás
1-gyel	1-el
2003. január 5.	2003 január 5.
2-t	2-öt
2-vel (több)	2-el (több)
3-mal	3-al
4-gyel	4-el
5-tel	5-el
6-tal	6-al
7-tel	7-el
8-cal	8-al
9-cel	9-el

Keresd meg a két kép közötti 8 különbséget!

Ha megtalálod a különbséget a két kép között, színezd ki!
Tudod-e, melyik bibliai történetet illusztrálja?

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 30. lapszámunkban egy égitestet láthatatok, meghozza egy csodálatos, kék-fehér színben tündöklő bolygót, melyet egy távoli égitestről fényképeztek. Nagyon sokan rájöttek, hogy a Föld látható a távoli felvételen, és honnan máshonnan, mint a Holdról készült a felvétel. Az interneten, tudományos kiadványokban gyakran látni ilyen felvételt, mely a legtöbb embert elragadta, sőt a környezetvédelem fontosságára figyelmeztet. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse a zentagunaras Forgó Lorettára, az Október 18. iskola nyolcadikosára mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. Aki még nem látta, talán el sem hiszi, hogy ez az

épület Vajdaságban található. Egy szép városunk éke, és igazán különleges stílusban épült. Hasonló épületeket azért találunk máshol is a Kárpát-medencében, és azon kívül is. Kérdésünk: mely városban áll ez a különleges épület, és mi a neve. Ha még hozzáfűzitek azt is, hogy milyen stílusban épült, akkor igazán mindent tudni fogtok, ami fontos ezzel az építménnyel kapcsolatban.

Várjuk megfejtéseket! Mielőbb küldjétek el a címünkre, legkésőbb **2017. november 23-áig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímet is. Köszönjük!

A hazafiasság jegyében

Délvidéki Sajó Sándor versmondó verseny

Ötödik alkalommal tartották meg november 4-én a Délvidéki Sajó Sándor hazafias versmondó versenyt. A nemrég felavatott péterrévei Nagycsaládos Házban megszervezett versenyen 23 általános iskolás szavaló vett részt több korcsoportban. A vetélkedőre nyolc vajdasági településről jöttek szavalók, de Magyarországról is érkeztek diákok Péterrévére.

A dr. Molnár Csikós László, Mrkšić Hugyik Ella és Kosányi Marianna összetételű bírálóbizottság döntése szerint az alsósok közül első lett a temerini **Gombár Viktor**, második az óbecszei **Kisutcai Ivett**, harmadik pedig a zentai **Szarka Hanna**. Különdíjat kapott az óbecszei **Siles Jessica**.

A felsősök korcsoportjában első lett a péterrévei **Károlyi Egon**, második az óbecszei **Gál Noémi**, harmadik pedig a csókai **Cöndör Judit**.

A középiskolások kategóriájában a csókai **Dupák Fanni** végzett az első helyen.

A legjobb szavalók képviselik majd a Vajdaságot a novemberi ipolysági és a februári zsámboki szavalóversenyen.

Koncz Erzsébet

Telt ház előtt tartották meg idén is Tiszakálmánfalván/Budiszaván a Sulisztár könnyűzenei fesztivált a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület szervezésében. A 11. Sulisztár minden eddiginél tömegesebb volt, száznál is több fellépőt láthattunk, közülük 72 fiatal versenykategoróriában mérette meg magát.

Az idei vetélkedő díjazottjai, kategóriánként: Az első kategóriában (a legfiatalabbaknál) az újvidéki **Pašćan Anđela** harmadik, az ugyancsak székvárosi **Repstok Dóra** máso-

Sulisztár

dik, a szentmihályi **Selymesi Tiffany** pedig első lett. A kicsit idősebbek mezőnyében harmadik helyezést ért el a **Sütő Tünde** (Felgyő, Magyarország), második az újvidéki **Túró Tímea**, kategóriagyőztesként pedig a temerini **Sípos Réka** végzett. A harmadik kategóriában ketten, a péterrévei **Varga Nikolett**a és a helybeli **Ország Ivóna** értek el harmadik

helyezést, második az erzsébetlaci **Csonka Brigitta**, első pedig **Budai Roland Rómeó** (Baks, Magyarország) lett. A negyedik kategóriában, azaz a hetedik és nyolcadik osztályos tanulók csoportjában **Tamás Gabriella** (Tiszakálmánfalva) harmadik, **Surányi Anna** (Felgyő, Magyarország) második, **Lázár Kata** (Bardóc, Erdély, Románia) pedig első helyezést ért el.

A jobb oldali borítón Ótos András fotóriporter felvételei láthatók.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autóntomán
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás

Vajdasági magyar egyetemes lap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak beföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs